

Regel | rådet

Årsrapport
2012

Regel|rådet

Årsrapport **2012**

Stigande förväntningar

Innehållsförteckning

Förord	5
Sammanfattning	6

Årsrapport 2012

1	Inledning	8
2	Verksamheten i siffror	10
3	Särskilda projekt	20
4	Utbildning för bättre regelgivning	26
5	Kontakt och kommunikation	30
6	Uppföljning	34
7	Översyn av Regelrådet och regelverket	38
8	Slutsatser och rekommendationer	44

Förord

Det har gått fyra år sedan Regelrådet startade sitt arbete. Rådet är ett av verktygen i regeringens arbete för att nå det övergripande målet ”att skapa en märkbart positiv förändring i företagens vardag”. Ett av målen i detta arbete är att minska företagens administrativa kostnader som uppstår på grund av lagar, förordningar och föreskrifter med 25 procent till utgången av 2012. Även om målet inte uppnås har det i sig haft en avgörande inverkan på den kulturförändring som behövs i regelgivningsprocessen för att nå det mer övergripande målet.

Regelrådets främsta uppgift är att granska förslag till nya eller ändrade företagsregler och bedöma om den administrativt sett minst kostsamma vägen har valts i förhållande till vad regelgivaren vill uppnå samt att bedöma kvaliteten på de konsekvensutredningar som regelgivaren ska göra.

Under de fyra verksamhetsåren har rådet hanterat cirka 1 700 ärenden och avgivit över 700 yttranden. Resultaten så här långt är både uppmuntrande och nedslående. Antalet tillstyrkta ärenden ligger relativt högt vilket är positivt men samtidigt är kvaliteten på konsekvensutredningarna sammantaget fortfarande utmanande låg.

När det gäller konsekvensutredningar återstår med andra ord ett omfattande arbete med att förbättra dessa, ett arbete som emellertid relativt snabbt bör kunna ge goda resultat. Då gäller det att frågan om konsekvensutredningar får genomsyra hela regelgivningsprocessen. Denna process är en uppifrån och ner-process. Ledningen måste efterfråga konsekvensutredningar av sina medarbetare men dessa måste samtidigt känna ett starkt stöd för att genomföra godtagbara sådana. Ett av problemen som måste hanteras i detta sammanhang är de statliga utredningarna där den personella kontinuiteten av naturliga skäl är låg. Här bör uppdragsgivarna bli klara i sina direktiv över att man förväntar sig godtagbara konsekvensutredningar och avsätta tillräckliga

resurser för detta ändamål. En konsekvensutredning ska ses som ett stöd för regelgivaren, inte ett hinder.

Under året har Regelrådet i enlighet med regeringens tilläggsdirektiv starkt ökat sitt stöd till regelgivaren avseende konsekvensutredningar. Det gäller både det direkta stödet i form av utbildning och ett indirekt sådant via vår webbplats. Detta stöd bör, under rätta förutsättningar, sakta men säkert bidra till bättre resultat.

EU står för ungefär hälften av all regelgivning som rör företagen. Regelrådet har mot bakgrund av sina erfarenheter varit aktivt både i Bryssel och nationellt för att försöka uppnå starka samordnade effekter i regelgivningskedjan vad gäller konsekvensutredningar, något som i sin tur kan leda till minskade administrativa kostnader för företagen.

Under året har Regelrådet granskats av såväl Statskontoret som Riksrevisionen. Granskningarna har välkomnats av rådet. Regelrådet och dess verksamheter har kommit väl ut i dessa granskningar. Bidragande orsaker till detta är enligt min mening rådets status som oberoende granskare och rådets självständiga placering. Jag hoppas att dessa erfarenheter beaktas när departementet ser över rådets fortsatta verksamhet. I detta sammanhang vill jag tacka rådets tidigare ordförande Stig von Bahr för det ovärderliga arbete han lagt ner i rådet under nästan fyra år.

Vägen att nå regeringens mål har varit knagglig men så är det heller inte någon enkel materia att ändra kulturella mönster. Om de frågor som Regelrådet tar upp i sin årsrapport får genomarbetade lösningar bör detta medverka till att företagen kan ha stigande förväntningar på att målen ska nås.

Lennart Palm
tf. ordförande

Sammanfattning

Regelrådet har under 2012 tagit emot 458 remisser och en EU-konsekvensutredning. Av dem yttrade sig rådet över 145 ärenden. 108 förslag har tillstyrkts medan 37 förslag har avstyrkts. Andelen tillstyrkta förslag motsvarar i princip föregående år, 73 procent år 2011 jämfört med 74 procent år 2012. 61 konsekvensutredningar har bedömts som godtagbara medan 81 konsekvensutredningar har bedömts som bristfälliga. (Två konsekvensutredningar saknades och i ett fall har Regelrådet avstått från att bedöma konsekvensutredningen.) Det innebär att 42 procent av alla konsekvensutredningar bedömts som godtagbara. Samma siffra gällde föregående år. För Regeringskansliets del är andelen godtagbara konsekvensutredningar lägre, enbart 30 procent. Det är ett stort problem att kvaliteten på konsekvensutredningar fortfarande är så låg. För att öka andelen godtagbara konsekvensutredningar krävs engagemang från regelgivarnas sida. Att ändra arbetssätt tar tid och kräver ett aktivt deltagande från samtliga inblandade, på alla nivåer.

Under året har Regelrådet lanserat en exempelsamling över bra konsekvensutredningar på rådets webbsida. Vidare har Regelrådet och Näringslivets Regelnämnd genomfört ett gemensamt projekt om gold-plating som mynnat ut i rapporten "Att tydliggöra gold-plating – ett bättre genomförande av EU-lagstiftning". Regelrådet har även redovisat två projekt om gränsvärden, dels angående gränsvärden för när en konsekvensutredning över huvud taget ska upprättas, dels för när en fullständig konsekvensutredning ska upprättas.

Regelrådets stöd- och utbildningsinsatser har ökat under året. Ökningen beror både på att rådet har varit mer aktivt i frågan och på att regelgivarna har efterfrågat fler insatser. Det är glädjande eftersom det visar på intresse för arbetet med regel-förenkling vilket i förlängningen bör leda till högre kvalitet på konsekvensutredningarna. Under 2012 har Regelrådet även tagit fram och sjösatt en ny webbplats.

Rådet har liksom tidigare haft löpande kontakt med sina systerorganisationer i Nederländerna, Storbritannien, Tjeckien och Tyskland. De fem organisationerna har mot bakgrund av sina erfarenheter bl.a. utarbetat en skrivelse med konkreta förslag på hur EU:s institutioner bör arbeta med regelförenkling. Skrivelsen har överlämnats till kommissionen, parlamentet och rådet.

Två olika granskningar har genomförts under året av Regelrådets verksamhet, en av Riksrevisionen och en av Statskontoret. Regelrådet får genomgående positiva omdömen i de båda rapporterna samtidigt som möjligheter till utveckling lyfts fram inom vissa områden. Regeringen har i samband med redovisningen av granskningarna givit Tillväxtverket i uppdrag att ta fram en modell för att mäta andra kostnader än administrativa. Regelrådet ser positivt på ett sådant arbete och är med i en referensgrupp för projektet. Regeringen kommer under 2013 att ta ställning till Riksrevisionens och Statskontorets utvärderingar.

Under 2012 har regeringen utsett en ny ordförande för Regelrådet, Karin Lindell. Karin Lindell tillträder som ordförande från och med januari 2013.

Regel|rådet

Årsrapport **2012**

Inledning

Regelrådets uppdrag

Regelrådet är en fristående statlig kommitté som inrättades 2008 som ett verktyg i regeringens arbete med att förenkla företagets vardag. I Regelrådets uppdrag ingår bl.a. att granska författningsförslag som rör företag med tillhörande konsekvensutredningar. Vid granskningen ska Regelrådet ta ställning till om regleringen är utformad så att den uppnår sitt syfte på ett enkelt sätt till en, relativt sett, låg administrativ kostnad för företagen. Regelrådet bedömer också konsekvensutredningarnas kvalitet. Regelrådet är rådgivande i förhållande till regelgivaren. Eftersom Regelrådet är en kommitté styrs verksamheten av kommittédirektiv. Utöver granskningsarbetet har Regelrådet i tilläggsdirektiv (Dir. 2011:71) fått i uppdrag att i sin rådgivande roll prioritera stödet till kommittéerna i arbetet med konsekvensutredningar samt utveckla sin rådgivning till regelgivarna i arbetet med enskilda konsekvensutredningar. Regelrådet ska också på begäran från regelgivarna granska konsekvensutredningar som kommer från EU. Regelrådet ska till skillnad från de flesta andra statliga kommittéer inte lämna något betänkande utan har en verksamhet mer av myndighetskaraktär. Regelrådet lämnar därför i stället varje år en rapport som sammanfattar rådets verksamhet och erfarenheter.

Organisationen

Regelrådet har under större delen av år 2012 haft Stig von Bahr som ordförande. Lennart Palm, Leif Melin och Eleonor Kristoffersson har varit ledamöter i rådet. Eleonor Kristoffersson tillträdde som ledamot i januari 2012 och ersatte Christina Ramberg som numera är ersättare. Övriga ersättare är

Claes Norberg, Sten Nyberg och Annika Andebark. Maud Spencer var ersättare i Regelrådet fram till och med augusti 2012. Stig von Bahr avgick i november 2012. Vice ordförande Lennart Palm trädde då in som tillförordnad ordförande. Ny ordförande för Regelrådet utsågs den 6 december 2012 av regeringen. Den nya ordföranden, Karin Lindell, tillträder den 1 januari 2013.

Rådet sammanträder normalt var fjortonde dag. Under år 2012 har rådet haft 23 sammanträden.

Av rådets direktiv framgår att regeringen vid återkommande tillfällen avser utvärdera rådets verksamhet. En sådan utvärdering har under 2012 gjorts av Statskontoret. Information om Statskontorets rapport återfinns i kapitel 7.

Kansliet

Regelrådet bistås av ett kansli. Kansliets huvuduppgift är att bereda de remisser som kommer in till Regelrådet inför rådets sammanträden. Kansliet lämnar även stöd till enskilda kommittéer, departement och myndigheter som behöver hjälp i arbetet med konsekvensutredningar. Denna uppgift har ökat i omfattning med anledning av tidigare nämnda tilläggsdirektiv. Kansliet deltar också i det internationella arbetet med regelförenkling och samarbetar med motsvarande utländska organisationer inom EU.

Vid årets slut bestod kansliet av en kanslichef, sex kommittésekreterare och två biträdande kommittésekreterare.

Stig von Bahr

Ordförande | jur. dr., f.d. EG-domare och regeringsråd

Lennart Palm

Vice ordförande | jur. kand., f.d. VD Näringslivets Regelnämnd

Eleonor Kristoffersson

Ledamot | jur. dr. och professor

Leif Melin

Ledamot | ekon. dr. och professor

Christina Fors

Kanslichef | ekon. mag.

Karin Lindell

Ordförande fr.o.m. 2013 | jur. kand., f.d. riksrevisor

Inledning

Om ett författningsförslag kan komma att påverka företag ska det remitteras till Regelrådet. Under 2012 har 458 remisser och en EU-konsekvensutredning¹ skickats in till Regelrådet. Av dem yttrade sig rådet över 145 ärenden. Övriga 313 ärenden resulterade i kanslisvar.

Remitteringsskyldigheten gäller departement, kommittéer och myndigheter. Regelrådet granskar såväl förslag till lagar och förordningar som föreskrifter. De flesta remisserna kommer från myndigheter och rör myndigheters förslag till nya eller ändrade föreskrifter. De ärenden som kommer från Regeringskansliet kan ha upprättats inom kansliet t.ex. som departementspromemorior eller lagrådsremisser eller utom kansliet, t.ex. som kommittébetänkanden.

I tabell 1 visas det totala antalet ärenden som remitterats till Regelrådet fördelat på ärendetyp. Av tabellen kan utläsas att den absoluta majoriteten, tre fjärdedelar, av alla ärenden som inkommer till Regelrådet avser föreskriftsförslag från myndigheter.

Yttrande eller kanslisvar

Regelrådet har enligt sina direktiv möjlighet att själv bedöma urvalskriterier för sin granskning. När ett

ärende kommer in till Regelrådet görs en första bedömning av om rådet ska yttra sig över ärendet. Bedömningen görs av ordförande och kanslichef efter förslag från en kommittésekreterare på kansliet. I de fall då rådet inte yttrar sig lämnas i stället ett kanslisvar.

Kanslisvar

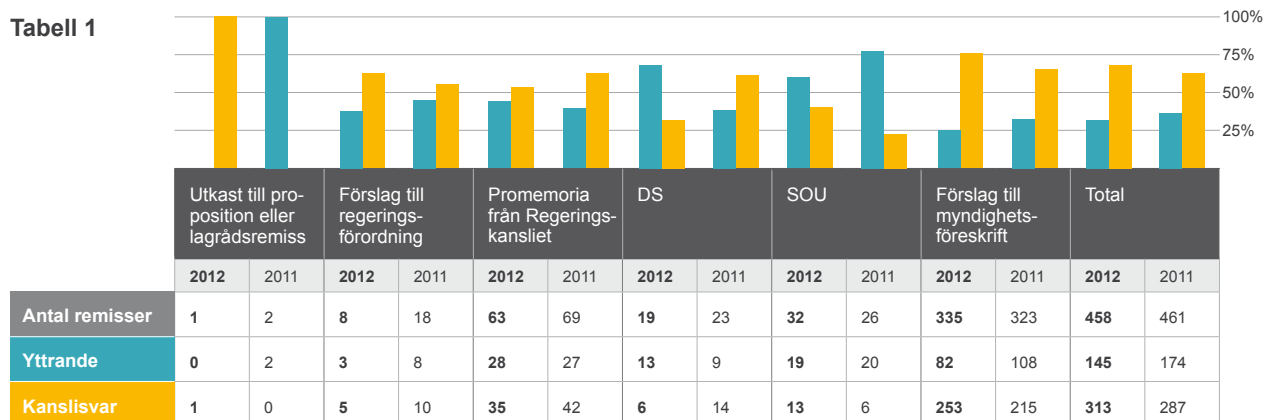
Det finns fyra skäl till att ett kanslisvar lämnas.

1. Begränsade effekter.
2. Tidsskäl.
3. Utanför Regelrådets uppdrag.
4. Resursskäl.

Den vanligaste anledningen är att förslaget totalt sett bedöms ha begränsade ekonomiska effekter för företag. Det kan exempelvis röra sig om lokala föreskrifter, obsoleta föreskrifter eller föreskrifter som enbart riktar sig till offentlig sektor eller enskilda personer. 89 procent av alla kanslisvar som lämnas utgörs av denna grupp.

Kanslisvar kan också lämnas av tidsskäl. Eftersom Regelrådets sammanträden sker varannan vecka behöver rådet normalt minst 14 dagars remisstid. Är remisstiden kortare än så kan det medföra att kanslisvar måste lämnas. Om rådet bedömer att för kort remisstid getts och ärendet medför stora effekter för

Tabell 1

¹ Vad gäller EU-konsekvensutredningen har Regelrådet inte tagit ställning till huruvida förslaget bör avstyrkas eller tillstyrkas, och inte heller om konsekvensutredningen är bristfällig eller godtagbar.

företag efterfrågar normalt rådet i dessa fall förlängd remisstid för att kunna hantera remissen och lämna ett yttrande.

Regelrådet lämnar också kanslisvar om ett ärende i övrigt faller utanför Regelrådets granskningsuppdrag. Det rör sig då oftast om ärenden som saknar svensk författningstext (se dock avsnittet senare i kapitlet om Regelrådets granskning av konsekvensutredningar på EU-nivå).

Slutligen kan kanslisvar lämnas av resursskäl, exempelvis om det inkommer ovanligt många ärenden och arbetsbelastningen blir alltför hög. Denna möjlighet har utnyttjats vid enstaka tillfällen.

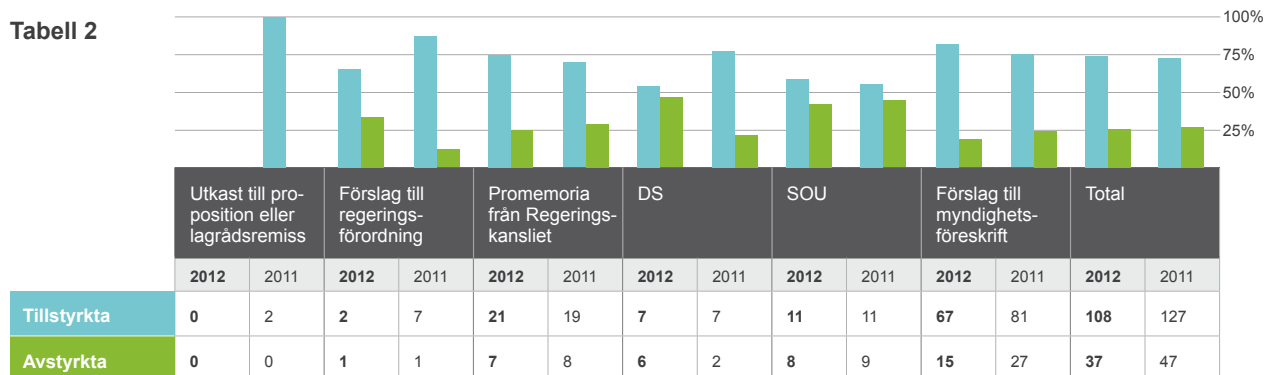
Antalet remitterade ärenden har ökat varje år sedan rådet inrättades. Även andelen kanslisvar har ökat medan antalet förslag som bedöms påverka företag i högre utsträckning – och således resulterat i ett yttrande – legat kvar på ungefär samma nivå. Under år 2012 lämnades kanslisvar i 68 procent av alla fall, vilket är en viss ökning jämfört med år 2011 då andelen kanslisvar utgjordes av 62 procent. Regelrådet har granskat kanslisvar närmare med anledning av uppdrag i tilläggsdirektivet. Se avsnittet om gränsvärden och kanslisvar i kapitel 3.

Tillstyrkta eller avstyrkta förslag

Regelrådets yttrande består av två delar. Den första delen innefattar Regelrådets bedömning av författningsförslaget utifrån ett administrativt perspektiv och den andra delen innehåller rådets bedömning av den tillhörande konsekvensutredningen. Författningsförslaget kan tillstyrkas eller avstyrkas. För att ett förslag ska tillstyrkas krävs att rådet kan se att regleringen är utformad så att den uppnår sitt syfte på ett enkelt sätt till en, relativt sett, låg administrativ kostnad för företagen, dvs. att inga onödiga administrativa kostnader har lagts till. När ett förslag avstyrks beror det oftast på att regelgivaren inte har lyckats beskriva de administrativa kostnaderna på ett tillräckligt bra sätt i konsekvensutredningen. Det kan alltså vara så att den bästa lösningen faktiskt har valts, men att detta inte framgår av konsekvensutredningen. Ett förslag kan också avstyrkas på grund av att regelgivaren har valt en onödigt krånglig lösning, exempelvis ett alltför tätt rapporteringsintervall eller onödigt stort urval.

I tabell 2 presenteras antalet tillstyrkta och avstyrkta förslag. Av de 145 yttranden som Regelrådet har avgett under året har 108 förslag tillstyrkts medan 37 förslag avstyrkts. Andelen tillstyrkta förslag motsvarar i princip föregående år, 73 procent år 2011 jämfört med 74 procent år 2012.

Tabell 2

Att så många förslag tillstyrks har flera orsaker. Är den administrativt enklaste lösningen inom befintliga ramar vald tillstyrker Regelrådet förslaget. Regelrådet tar ställning till om reglerna utformas så att de uppnår sitt syfte på ett enkelt sätt och till lägsta administrativa kostnad för företagen men ska inte ta ställning till förslagens politiska syfte. Många förslag bygger dessutom på EU-rätt, internationella överenskommelser eller annan överordnad författning. Regelrådet tillstyrker inte automatiskt förslag som bygger på överordnad reglering men eftersom utformningen i dessa fall oftast är styrd av den överordnade författningen tillstyrks förslagen i de allra flesta fallen.

Tillstyrkta eller avstyrkta förslag per departement och myndighet

Tabell 3 visar antalet tillstyrkta och avstyrkta ärenden som remitterats från Regeringskansliet. Tabellen visar dels ärenden som har upprättats inom Regeringskansliet, dels utom kansliet. Till de ärenden som upprättats inom kansliet hör departementspromemorior, lagrådsremisser och propositioner. Till de ärenden som upprättats utom kansliet räknas bl.a. SOU och Ds. I denna grupp ingår även förslag där en myndighet

har utrett en fråga på uppdrag av regeringen eller på eget initiativ och departementet remitterat utredningen vidare.

Flertalet förslag tillstyrks, 41 av 63 ärenden, dvs. 65 procent. Näringsdepartementet utmärker sig särskilt positivt genom att 11 av 12 av deras remitterade ärenden har tillstyrkts.

Det är dock en påfallande skillnad mellan ärenden som upprättats inom och utom Regeringskansliet. För ärenden som upprättats inom kansliet har 17 av 21 ärenden tillstyrkts, dvs. 81 procent. Av de ärenden som beretts utom kansliet har 24 av 42 ärenden tillstyrkts, dvs. enbart 57 procent. Diskrepansen i bedömningen av förslag som upprättats inom och utom Regeringskansliet fanns redan föregående år och har i år förstärkts. Med tanke på att andelen tillstyrkta förslag är så hög totalt sett är denna avvikelse markant.

Regelrådet har närmare granskat de ärenden som beretts utom Regeringskansliet för att se om det går att finna vad den höga andelen avstyrkanden beror på. De 18 avstyrkta ärendena utgörs av 8 SOU, 6 Ds och

Tabell 3

Departement	Inom Regeringskansliet		Utom Regeringskansliet		Total
	Tillstyrkta	Avstyrkta	Tillstyrkta	Avstyrkta	
Arbetsmarknadsdepartementet	0	0	1	1	2
Finansdepartementet	7	1	3	8	19
Justitiedepartementet	1	1	7	2	11
Kulturdepartementet	0	0	2	1	3
Landsbygdsdepartementet	1	0	1	1	3
Miljödepartementet	2	1	4	3	10
Näringsdepartementet	6	0	5	1	12
Socialdepartementet	0	1	1	1	3
Total	17	4	24	18	63

Tabell 4

Myndighet	Tillstyrkta	Avstyrkta	Total
Arbetsmiljöverket	1	0	1
Boverket	2	0	2
Energimarknadsinspektionen	1	2	3
Energimyndigheten	1	1	2
Finansinspektionen	2	0	2
Havs- och vattenmyndigheten	0	2	2
Jordbruksverket	17	0	17
Kemikalieinspektionen	1	0	1
Livsmedelsverket	1	0	1
Läkemedelsverket	3	1	4
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1	0	1
Naturvårdsverket	2	0	2
Post- och telestyrelsen	3	0	3
Rikspolisstyrelsen	2	0	2
Sjöfartsverket	1	0	1
Skatteverket	0	2	2
Skogsstyrelsen	2	0	2
Skolverket	2	2	4
Socialstyrelsen	0	3	3
Statens folkhälsoinstitut	1	0	1
Statistiska centralbyrån	2	0	2
Strålsäkerhetsmyndigheten	2	0	2
SWEDAC	1	1	2
Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	0	1	1
Transportstyrelsen	17	0	17
Tullverket	2	0	2
Total	67	15	82

4 ärenden som ursprungligen beretts av myndigheter. En klar majoritet av de remitterade ärendena har avstyrkts eftersom konsekvensutredningen inte ger en tillräckligt god beskrivning av vilka administrativa kostnader ett genomförande av förslaget skulle kunna innebära för företag. Regelrådet har därför inte kunnat bedöma om den lämpligaste lösningen valts och därmed avstyrkt förslaget. I några enstaka fall har rådet uttalat att lösningen som valts är komplicerad och att rådet i avsaknad av beskrivning av alternativa lösningar och kostnadsbeskrivningar inte kan tillstyrka förslaget. Finansdepartementet och i viss mån Miljödepartementet har erhållit särskilt många avstyrkta förslag. Generellt bör dock samtliga departement se över sina rutiner för ärenden som har beretts utom kansliet och som remitteras av departementet. Det är ju ändå ytterst departementet som är ansvarigt för att förslaget är tillräckligt utrett och att konsekvensutredningen gör det möjligt att bedöma vilka administrativa effekter ett genomförande av förslaget kan komma att medföra.

Tabell 4 visar bedömningen av förslag som remitterats från myndigheter. 67 av totalt 82 förslag har tillstyrkts, dvs. 82 procent. Föregående år tillstyrktes 75 procent av alla förslag från myndigheter. Den höga andelen tillstyrkanden har alltså ökat ytterligare. Jordbruksverket och Transportstyrelsen utmärker sig positivt medan motsatsen gäller för Skatteverket, Havs- och vattenmyndigheten och Socialstyrelsen. Det är emellertid svårt att dra alltför långtgående slutsatser av underlaget eftersom det stora flertalet myndigheter enbart remitterat några enstaka ärenden som resulterat i ett yttrande från rådet under året. Jordbruksverket och Transportstyrelsen har remitterat klart fler ärenden än övriga myndigheter.

Administrativa kostnader

I tilläggsdirektivet har Regelrådet fått i uppdrag att redovisa om de administrativa kostnaderna enligt konsekvensutredningarna har angetts öka eller minska och, om kostnaderna är kvantifierade, med vilka belopp. Det finns två huvudsakliga problem med en sådan redovisning.

Ett problem är att kostnaderna är bristfälligt beskrivna i många konsekvensutredningar. Det är vanligt att kostnader anges med generella formuleringar av typen ”kostnaderna kommer att öka något”, ”kostnaderna kommer att stiga i viss mån” eller liknande. Det är svårt att dra några långtgående slutsatser utifrån dessa påståenden. Vidare beskriver många konsekvensutredningar bara kostnader för en del av förslaget och utelämnar kostnader för andra delar. En summering av angivna kostnader kan därför ge en felaktig bild av förslagets samlade ekonomiska konsekvenser. Ett annat problem är att det krävs en grund att förhålla sig till, dels för att ge relevans till de siffror som redovisas, dels för att underlätta jämförelser över tiden.

Regelrådet har gått igenom de ärenden som rådet yttrat sig över under året. Kvantifierade administrativa kostnader är angivna för förslaget i sin helhet i enbart 29 av de 145 konsekvensutredningar som rådet yttrat sig över. I det stora flertalet fall är beräkningarna ofullständiga och i 71 fall saknas beräkningar över huvud taget.

Rådets genomgång visar att det aktuella underlaget är alltför ofullständigt för att ge en rättvisande bild av de administrativa kostnadernas utveckling.

I Tillväxtverkets regleringsbrev för 2013 anges att verket ska ta fram förslag på en metod som utgår från regelgivarnas konsekvensutredningar för att kunna följa utvecklingen av företagens administrativa kostnader efter 2012. I detta arbete är det viktigt att Regelrådets erfarenheter tas tillvara. Det är viktigt att den modell som tas fram blir trovärdig och att utvecklingen av de administrativa kostnaderna går att följa. De brister som finns i dagens konsekvensutredningar bör förebyggas i så stor utsträckning som möjligt.

Det kan tyckas märkligt att Regelrådet tillstyrker så många ärenden trots att de administrativa kostnaderna ofta beskrivs så bristfälligt. I sammanhanget bör därför påpekas att rådet enbart tar ställning till om reglerna är utformade så att de når sitt syfte på ett enkelt sätt till en, relativt sett, låg administrativ kostnad för företagen. Det är ofta möjligt att se om den enklaste lösningen för företag är vald trots att mer utförliga kostnadsberäkningar saknas. För att konsekvensutredningen ska anses som godtagbar och för att det ska vara möjligt att göra uppföljningar av kostnadsutvecklingen över åren krävs dock betydligt mer utförliga beräkningar. Tillväxtverkets ovan nämnda uppdrag är därför av hög prioritet.

Konsekvensutredningarna

Den andra delen i Regelrådets yttrande handlar om konsekvensutredningens kvalitet. Regelrådets bedömning bygger på 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning (KUF).

Av Regelrådets yttranden framgår att 61 konsekvensutredningar har bedömts som godtagbara under år 2012 medan 81 konsekvensutredningar har bedömts som bristfälliga. I två fall saknades konsekvensutredning.² Tabell 5 visar den samlade statistiken för rådets bedömning av konsekvensutredningarna. 42 procent av alla konsekvensutredningar har bedömts som godtagbara av Regelrådet. Samma siffra gällde föregående år.

I föregående års rapport förutspådde Regelrådet att utvecklingen vad gäller konsekvensutredningar skulle gå i en positiv riktning. Denna prognos har tyvärr visat sig vara något optimistisk. Trots att Regelrådet i fråga om nya föreskrifter numera inriktar sin granskning på vad som är substantiellt nytt jämfört med befintlig reglering har andelen godtagbara konsekvensutredningar inte ökat. Däremot är det möjligt att se en positiv utveckling hos enskilda regelgivare, framförallt hos myndigheter.

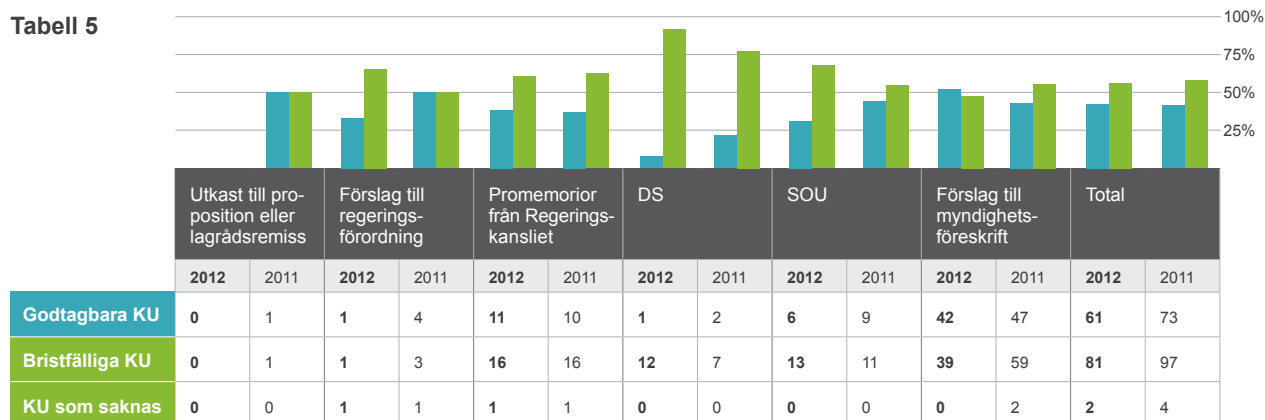
För att öka andelen godtagbara konsekvensutredningar krävs engagemang från regelgivarnas sida. Bristande intresse för regelförenklingsfrågor från ett departements sida kan smitta av sig till underliggande myndigheter och bristande engagemang hos ledningen i dessa frågor påverkar ytterst enskilda handläggare. Att ändra arbetssätt tar tid och kräver ett aktivt deltagande från samtliga inblandade, på alla nivåer. Det är ett stort problem att kvaliteten på konsekvensutredningar fortfarande är så låg.

Den vanligaste anledningen till att en konsekvensutredning underkänns är att kostnaderna inte är tillräckligt beskrivna. Ofta förekommer svepande formuleringar och i många fall saknas beloppsangivelser helt eller delvis.

Godtagbara eller bristfälliga konsekvensutredningar per departement och myndighet

Av tabell 6 framgår att 19 av 63 konsekvensutredningar som remitterats från Regeringskansliet bedömts som godtagbara av Regelrådet. Det motsvarar 30 procent. Mer än två tredjedelar av alla konsekvensutredningar som härrör från Regeringskansliet bedöms alltså som bristfälliga.

Tabell 5

² Därutöver lämnade Regelrådet inte något omdöme om konsekvensutredningen i ett fall med hänvisning till 2 § 2 KUF. Den räknas inte med i statistiken över konsekvensutredningar. De konsekvensutredningar som saknades räknas som bristfälliga.

Tabell 6

Departement	Inom Regeringskansliet		Utom Regeringskansliet		Total
	Godtagbara	Bristfälliga	Godtagbara	Bristfälliga	
Arbetsmarknadsdepartementet	0	0	1	1	2
Finansdepartementet	4	4	0	11	19
Justitiedepartementet	0	2	3	6	11
Kulturdepartementet	0	0	1	2	3
Landsbyggsdepartementet	0	1	0	2	3
Miljödepartementet	1	2	2	5	10
Näringsdepartementet	4	2	3	3	12
Socialdepartementet	0	1	0	2	3
Total	9	12	10	32	63

Delar man upp konsekvensutredningarna mellan ärenden som beretts inom och utom Regeringskansliet blir siffrorna än mer dystra. Uppdelningen av ärenden inom och utom kansliet har gjorts på samma sätt som i tidigare tabell. 32 konsekvensutredningar av totalt 42 som har beretts utom kansliet har bedömts som bristfälliga av rådet. Det motsvarar 76 procent. Föregående år var 62 procent av motsvarande ärenden bristfälliga. Det har alltså skett en kraftig försämring vad gäller de ärenden som remitterats från Regeringskansliet men beretts utom kansliet. För att få bukt med denna nedåtgående trend krävs kraftfulla åtgärder. En bidragande orsak till årets negativa trend är Finansdepartementet som remitterat 11 ärenden som beretts utom kansliet, varav samtliga bedömts som bristfälliga. Miljödepartementet och Justitiedepartementet utmärker sig också negativt genom många bristfälliga konsekvensutredningar. Samtliga departement bör dock – som redan påpekats angående bedömningen av remitterade förslag – se över sina rutiner vad gäller de ärenden som remitteras från departementen men som upprättats utom Regeringskansliet. Ansvar för att fullgoda konsekvensutredningar görs i ärenden som remitteras från departementen ligger hos departementen själva.

De konsekvensutredningar som upprättas inom departementen är dessvärre inte alltid heller av särskilt hög kvalitet. 9 av 21 konsekvensutredningar har

bedömts som godtagbara, vilket motsvarar 43 procent. En viss ökning har dock skett från föregående år, då 41 procent av motsvarande ärenden bedömdes som godtagbara. En del av ökningen kan förklaras av att Näringsdepartementet förbättrat sin statistik från föregående år.

Regelrådets bedömning av konsekvensutredningar som remitterats från myndigheter kan utläsas av tabell 7. Totalt har 42 konsekvensutredningar av 81 bedömts som godtagbara av rådet, vilket motsvarar 52 procent. För första gången har mer än hälften av de remitterade ärendena bedömts som godtagbara vilket är glädjande. Föregående år bedömdes 44 procent av samtliga remitterade ärenden från myndigheter som godtagbara. Myndigheterna har därmed förbättrat sin statistik och är också generellt bättre än departementen. Transportstyrelsen utmärker sig särskilt positivt. Det motsatta gäller för bl.a. Socialstyrelsen och Finansinspektionen.

Som tidigare nämnts underkänns de flesta konsekvensutredningar på den grunden att de saknar tillräckliga beskrivningar av vilka kostnader – administrativa eller övriga – ett genomförande av förslaget kan komma att medföra för berörda företag. Många konsekvensutredningar saknar även beskrivningar av antalet berörda företag. Regelrådet vill särskilt framhålla att den omständigheten att de föreslagna författningsändringarna

Tabell 7

Myndighet	Godtagbara	Bristfällig	Total
Arbetsmiljöverket	1	0	1
Boverket	1	1	2
Energimarknadsinspektionen	1	2	3
Energimyndigheten	0	2	2
Finansinspektionen	0	2	2
Havs- och vattenmyndigheten	0	2	2
Jordbruksverket	11	6	17
Kemikalieinspektionen	0	1	1
Livsmedelsverket	0	1	1
Läkemedelsverket	1	3	4
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1	0	1
Naturvårdsverket	1	1	2
Post- och telestyrelsen	3	0	3
Rikspolisstyrelsen	2	0	2
Sjöfartsverket	1	0	1
Skatteverket	0	2	2
Skogsstyrelsen	2	0	2
Skolverket	1	3	4
Socialstyrelsen	0	3	3
Statens folkhälsoinstitut	1	0	1
Statistiska centralbyrån	2	0	2
Strålsäkerhetsmyndigheten	0	2	2
SWEDAC	1	1	2
Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	0	1	1
Transportstyrelsen	11	5	16
Tullverket	1	1	2
Total	42	39	81

har sin grund i EU-rätten inte medför att regelgivaren kan avstå från en beskrivning av ändringarnas ekonomiska effekter för berörda företag. Regelrådet har förståelse för att det i vissa fall kan vara svårt att uppskatta kostnader och antal företag, men ungefärliga angivelser är bättre än inga alls. I brist på säkra underlag får konsekvensutredningen baseras på uppskattningar om

bl.a. antalet berörda företag, totala ekonomiska effekter och gärna också effekter för ett i sammanhanget typiskt företag.

Det är visserligen riskabelt att dra alltför stora växlar på statistiken eftersom det rör sig om få ärenden totalt sett och stora skillnader mellan hur många ärenden som remitteras från olika regelgivare från år till år. Det gäller särskilt Regeringskansliet där enstaka departement kan påverka statistiken stort mellan olika år. Det är dock anmärkningsvärt att en så hög andel av de konsekvensutredningar som remitteras från Regeringskansliet bedöms som bristfälliga. Regeringskansliet bör ju vara de som går i bräsch för regeringens förenklingsarbete. Rådet har noterat stora skillnader i engagemang hos olika regelgivare, vilket också tydligt avspeglar sig i kvaliteten på konsekvensutredningarna. Den regelgivare som är engagerad i arbetet med konsekvensutredningar kommer att se tydliga resultat. Arbetet måste dock vara förankrat i ledningen för att ge långsiktiga effekter.

Granskning av EU-konsekvensutredningar

Som nämndes i inledningskapitlet har Regelrådet fått i uppdrag att bistå regelgivare med att granska konsekvensutredningar som upprättats på EU-nivå vid förslag som kan få omfattande konsekvenser för näringslivet. Granskningen sker efter begäran från regelgivare och innefattar en bedömning av om konsekvenserna för svenska företag är tillräckligt beskrivna. Rådet ska också lämna förslag på i vilken utsträckning en svensk kompletterande konsekvensutredning bör göras och vad den bör innehålla. Yttrandet från rådet innehåller i dessa fall en beskrivning av förslaget, administrativa kostnader, övriga ekonomiska effekter samt synpunkter på vad som bör ingå i en kompletterande svensk konsekvensutredning. Granskningen har hittills skett i ett fall. Regelrådet har under 2012 avgivit yttrande till Justitiedepartementet i ett ärende gällande en konsekvensutredning från EU-kommissionen. Ytterligare ett ärende från Justitiedepartementet är under beredning och kommer att avslutas i början av år 2013. Granskningen i dessa ärenden är betydligt mer tidskrävande än granskningen av nationella konsekvensutredningar.

Att notera

- Administrativa kostnader är bristfälligt beräknade i det stora flertalet konsekvensutredningar.
- Majoriteteten av konsekvensutredningarna befinner sig fortfarande på en låg nivå kvalitetsmässigt. 58 procent av alla remitterade konsekvensutredningar underkänns.
- Konsekvensutredningar som härrör från myndigheter är generellt av högre kvalitet än konsekvensutredningar som härrör från departement.
- Konsekvensutredningar som remitteras från departement men upprättats utom Regeringskansliet brister ofta i kvalitet. Här behöver departementen se över sina rutiner.

Särskilda projekt

Goda exempel

I tilläggsdirektivet efterfrågades en systematisk exempel-samling över hur konsekvenser kan beskrivas på ett bra sätt. Under våren 2012 lanserades en exempelsamling på Regelrådets webbplats. Samlingen utgår från 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning (KUF). Under respektive punkt i paragraferna återfinns avsnitt i konsekvensutredningar som beskriver just denna punkt på ett bra vis. På så sätt är det enkelt att hitta goda beskrivningar av exempelvis konkurrensaspekter, administrativa kostnader eller överensstämmelser med EU-rätt. Det går också att läsa de utvalda konsekvensutredningarna i sin helhet via exempelsamlingen.

Exemplen används även av Regelrådet vid de utbildningar som kansliet medverkar i och är ett uppskattat inslag. Träffarna på rådets webbplats har ökat markant sedan omdaning av webbplatsen som genomfördes under april 2012 och det är sannolikt att exempelsamlingen har bidragit till det ökade besöksantalet.

Vissa punkter beskrivs emellertid ofta knapphändigt och det är därför svårt att finna bra konsekvensutredningar i dessa avseenden. Det gäller exempelvis tidpunkt för ikraftträdande, annan påverkan och särskilda hänsyn till små företag. Regelrådet tittar därför särskilt på dessa frågor inför en komplettering av exempelsamlingen. För närvarande finns exempel från myndigheter representerade i större utsträckning än departement. Det beror delvis på att myndigheter remitterar betydligt fler ärenden än departement. Det är därför lättare att finna goda exempel bland myndigheternas ärenden. Regelrådet har emellertid som ambition att exempelsamlingen ska innehålla en god balans av konsekvensutredningar från regelgivare på alla nivåer och kommer att komplettera efterhand när det kommer nya ärenden som uppfyller kraven i 6 och 7 §§ KUF på ett bra sätt.

Gold-plating

En stor del av de regler som berör företag har sitt ursprung i EU-lagstiftning. Vid implementering av EU-direktiv händer det att medlemsstater ställer upp högre nationella krav än vad direktivet kräver, s.k. "gold-plating" (från det engelska ordet för "förgylla").

I diskussioner om EU och den inre marknaden nämns ofta gold-plating som källa till ökade regelkostnader och konkurrensnackdelar för företag samt en splittrad europeisk inre marknad.

Mot denna bakgrund har Regelrådet och Näringslivets Regelnämnd genomfört ett gemensamt projekt som har mynnat ut i rapporten "Att tydliggöra gold-plating – ett bättre genomförande av EU-lagstiftning". Av rapporten framgår att det är oklart vad som egentligen avses med gold-plating. En del lägger in mer i begreppet, andra mindre. I rapporten föreslås att det minimum som krävs enligt EU-lagstiftningen ska vara utgångspunkt vid genomförande i Sverige. Görs avsteg från miniminivån ska det motiveras i en konsekvensutredning där effekterna av ny EU-lagstiftning för företag redovisas. Regeringen föreslås införa en bestämmelse som detaljreglerar vad som ska framgå av en sådan konsekvensutredning. Ett genomförande av förslagen i rapporten skulle således inte innebära något absolut förbud mot strängare krav än direktivets miniminivå, däremot att all form av gold-plating tydligt motiveras och att effekterna beskrivs. På så sätt kan onödiga kostnader för företagen undvikas. Regelrådets och Näringslivets Regelnämnds gemensamma rapport har överlämnats till Näringsdepartementet och Statsrådsberedningen. Mottagandet har varit positivt och en del av förslagen i rapporten kommer att användas som underlag i regeringens fortsatta arbete med ändamåls-

enliga regler och stöd till regelgivare. Ett förslag till ändringar i KUF till följd av förslagen i rapporten har också skickats in till Näringsdepartementet av Regelrådet.

Gränsvärden

Med tilläggsdirektivet har Regelrådet fått två uppdrag som knyter an till gränsvärden för upprättandet av konsekvensutredningar. Det handlar dels om att finna ett gränsvärde för när man ska upprätta en konsekvensutredning över huvud taget, dels ett gränsvärde för när en "fullständig" konsekvensutredning ska upprättas. Med en fullständig konsekvensutredning menas att även 7 § KUF omfattas. Syftet med uppdraget är att hitta modeller för regelgivning som gör att regelgivarna inte behöver lägga resurser på arbete i frågor som inte har så stor betydelse, utan kan fokusera på de ändringar som påverkar företagen märkbart.

Gränsvärden och kanslisvar

För att se om det är möjligt att finna ett gränsvärde för när en konsekvensutredning över huvud taget ska behöva upprättas har Regelrådet gått igenom ett antal av de ärenden som föranlett kanslisvar under 2010 och 2011. Genomgången har begränsats till ett urval av de kanslisvar som motiverats med skälet "begränsade effekter" (punkt 1 i avsnittet om kanslisvar, kapitel 2). Syftet med genomgången har varit att försöka finna en minsta gemensamma nämnare hos dessa ärenden, dvs. typsituationer för när ett ärende normalt föranleder kanslisvar. Det visade sig att en övervägande majoritet av ärendena kunde placeras i fem möjliga typkategorier: Avgränsad målgrupp, Begränsade ändringar, Lokala föreskrifter, Offentlig sektor och Obsoleta föreskrifter.

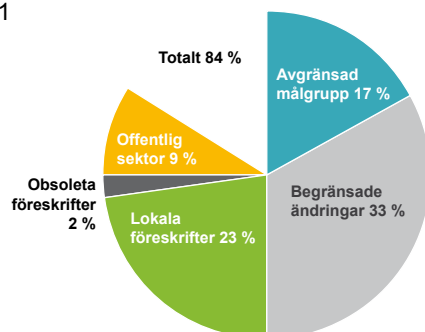
föreskrifter, Obsoleta föreskrifter och Offentlig sektor. Av 2010 års granskade ärenden har 72 procent kunnat placeras in i någon av kategorierna. Av 2011 års granskade ärenden har 84 procent kunnat placeras i någon av kategorierna. Cirkeldiagrammen nedan visar resultatet i procent.

Kategorin Avgränsad målgrupp utmärks av att förslaget träffar en liten krets företag. Gruppen Begränsade ändringar innefattar mindre ändringar, exempelvis datumjusteringar och språkliga ändringar. Typkategorin Lokala föreskrifter består av förslag som rör ett begränsat geografiskt område, t.ex. hastighetsföreskrifter. Gruppen Obsoleta föreskrifter rör förslag om upphävande av föreskrifter som inte längre tillämpas. Inom kategorin Offentlig sektor återfinns slutligen ärenden som i huvudsak riktar sig till offentlig sektor, dvs. staten, kommuner och landsting.

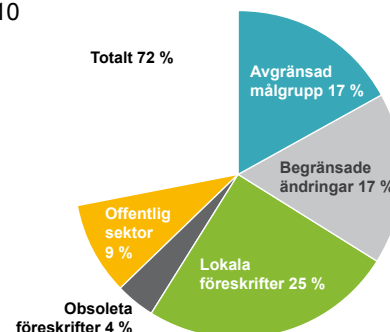
Regelrådets granskning visar att det är möjligt att typkategorisera de ärenden som föranlett kanslisvar. Det betyder dock inte att konsekvensutredningar varit onödiga i dessa fall. Regelrådets granskning sker enbart ur ett företagsperspektiv. Det kan finnas andra skäl att upprätta en konsekvensutredning, exempelvis miljömässiga eller sociala effekter. Konsekvensutredningen är också ett internt verktyg för det löpande arbetet och är ett viktigt beslutsunderlag. Kategoriseringen bör alltså inte användas som underlag för när en konsekvensutredning ska upprättas. Däremot kan indelningen användas för att utforma undantag för när ett ärende ska remitteras till Regelrådet.

Granskade kanslisvar

2011

2010

Av de fem föreslagna typkategorierna anser Regelrådet att kategorierna Lokala föreskrifter, Obsoleta föreskrifter och Offentlig sektor möjligen kan utformas i författningstext. Kategorierna Avgränsad målgrupp och Begränsade ändringar är däremot för diffusa för att lämpa sig i författningstext. Dessa kategorier kan brytas ner i mindre beståndsdelar men riskerar då att bli för specificerade för att fungera särskilt väl som regler.

Regelrådet har i juni 2012 redovisat uppdraget till regeringen. Rådet ställer sig positivt till en fortsättning på projektet i fråga om när ett ärende bör remitteras till Regelrådet. Regelrådet har under de senaste tre åren lämnat 200-300 kanslisvar per år vilket är en onödig resurshantering för alla inblandade. Med ett undantag i remitterings-skyldigheten skulle en stor del av de kanslisvar som Regelrådet lämnar kunna undvikas. 5 § KUF medger förvisso undantag för myndigheter att upprätta en konsekvensutredning i vissa fall. Frågan är om det är klart när det undantaget kan och bör utnyttjas. Många myndigheter som Regelrådet har varit i kontakt med efterlyser tydliga regler för när en konsekvensutredning ska upprättas och när ett ärende ska remitteras till Regelrådet.

Gränsvärden för begränsade konsekvensutredningar

Den andra delen i uppdraget om gränsvärden handlar om när regelgivaren ska upprätta en fullständig konsekvensutredning, dvs. när även 7 § KUF ska beaktas. För att ta fram ett underlag till uppdraget anlätade Regelrådet Internationella Handelshögskolan i Jönköping. Handelshögskolan har granskat och analyserat ett urval av de ärenden som remitterats till Regelrådet under 2011. Undersökningen innefattade även en jämförelse med andra länder som har infört gränsvärden av olika slag. Handelshögskolan har redovisat uppdraget i form av en rapport som tillsammans med Regelrådets kommentarer har överlämnats till regeringen i juni 2012.

I rapporten föreslås införandet av en s.k. multikriterie-analys. De tio frågor som föreslås ingå i analysen bygger i huvudsak på 7 § KUF. Av rapporten framgår att de granskade konsekvensutredningarna är alltför heterogena för att några generella slutsatser angående gränsvärden ska kunna dras med hjälp av dem. Många av konsekvensutredningarna saknar exempelvis detaljerade uppgifter om kostnader. Rapportförfattarna drar i stället slutsatsen

att det är viktigt med tydliga krav på konsekvensutredningars struktur och innehåll. Användandet av multikriterieanalyser skulle kunna vara ett sätt att komma till rätta med sådana brister.

Regelrådet delar uppfattningen att en multikriterieanalys kan vara ett bra sätt att bedöma hur omfattande en konsekvensutredning ska vara. Rådet framhåller dock att det är av stor vikt vilka frågor som ska ingå i en sådan analys och hur värderingen av respektive fråga ska ske. Det är även viktigt att berörda parter får komma till tals, att processen är öppen och att tydliga riktlinjer för tillämpningen ställs upp i det fortsatta arbetet med att ta fram en sådan modell.

Regeringen har gett Tillväxtverket i uppdrag att arbeta med en fortsättning på projektet. Arbetet kommer att påbörjas under 2013. Regelrådet kommer att vara fortsatt engagerat i frågan och samråda med Tillväxtverket angående den fortsatta utvecklingen av en möjlig multikriterieanalys.

Myndigheters arbete med regelförenkling i förhandlingsfasen av EU-rättsakter

I 2011 års rapport redogjordes för det projekt som Regelrådet och Tillväxtverket inlett angående myndigheters arbete med regelförenkling i förhandlingsfasen av EU-rättsakter. Under 2012 har projektet fortskridit. De intervjuer som genomfördes med fem svenska myndigheter om deras arbete med EU-lagstiftning har resulterat i skriften "Från EU-förslag till myndighetsföreskrift - att åstadkomma enkla och ändamålsenliga regler". Skriften innehåller dels myndigheternas erfarenheter av regelförenkling i samband med arbetet med EU-lagstiftning, dels förslag från Regelrådet och Tillväxtverket på vilka områden myndigheterna särskilt borde fokusera på. De tre huvudområden som identifierats är: Interna riktlinjer, konsekvensutredningar samt samråd och samverkan.

Med skriften hoppas Regelrådet och Tillväxtverket inspirera myndigheterna till att arbeta aktivt med regelförenkling i de processer som leder fram till en EU-rättsakt. Skriften lanserades i samband med ett välbesökt seminarium under våren 2012. Då intresset varit mycket stort från myndigheterna har ytterligare ett seminarium genomförts i slutet av året. Till detta seminarium inbjöds

även departementen. Ett avsnitt med skriften som grund har lagts till på Tillväxtverkets utbildningar, där också Regelrådet deltar. Under hösten 2012 har Regelrådet tillsammans med Tillväxtverket besökt ett antal myndigheter och berättat om skriften. Under år 2013 planeras flera besök och en eventuell fortsättning på projektet diskuteras.

Handbok för arbetet med konsekvensutredningar

Regelrådet planerar att ge ut en handbok som ska vara till hjälp för regelgivare i arbetet med konsekvensutredningar. Boken ska rikta sig till regelgivare på alla nivåer men är främst ett stöd för handläggare på myndigheter och i kommittéer. Arbetet har hittills skett i samarbete med Tillväxtverket. Texterna i boken utgår från 6 och 7 §§ KUF och ska innehålla konkreta tips och kommentarer till de olika punkterna i respektive paragraf. Det finns visserligen äldre handböcker på området men uppdaterade versioner saknas vilket regelgivare har påpekat vid utbildningar och möten. En del av grundmaterialet är skrivet. Den slutgiltiga versionen har dock inte kunnat färdigställas ännu. Det beror bl.a. på att resultatet av pågående utvärderingar av Regelrådet och Tillväxtverket har avvaktats men också på att Tillväxtverket har haft svårt att avvara resurser för arbetet. Tidpunkten för lansering av handboken har därför flyttats fram.

Tydligare yttranden

I tilläggsdirektivet sägs att Regelrådets rådgivande roll ska utvecklas. Rådets yttranden ska exempelvis kunna ligga till grund för förbättringar av författningsförslag och konsekvensutredningar. Många regelgivare har också uttryckt önskemål om att Regelrådet ska förtydliga sina yttranden. Under 2012 har Regelrådet därför påbörjat ett arbete med att se över utformningen av rådets yttranden vad gäller disposition och innehåll. Syftet är att yttrandena i högre utsträckning ska kunna bidra till att förbättra kvaliteten på remitterade konsekvensutredningar. Arbetet med utvecklingen av rådets yttranden har hittills lett till två konkreta åtgärder. Under den senare delen av hösten 2012 har föredragande kommittésekreterare fått i uppdrag att, i det förslag till yttrande som dras inför rådet, mer utförligt ange orsakerna till att en konsekvensutredning underkänns. Därutöver har ansvariga regelgivare kontaktats avseende de remisser som Regelrådet

yttrat sig över under perioden augusti 2012 till och med oktober 2012 och där konsekvensutredningen ansetts som bristfällig. Regelgivarna har ombetts svara på en enkät om hur man uppfattat yttrandet. Resultatet av undersökningen finns i kapitlet om uppföljning.

SCB-projektet

Regelrådet påbörjade år 2011 en kartläggning av regel-systemen för uppgiftslämnande till statistik i Sverige, Norge och Danmark. Kartläggningen har visat att Norge och Danmark kommit längre i sitt arbete med ett samlat och begränsat uppgiftslämnande för företag. Kartläggningen har presenterats för Statistiska centralbyrån (SCB) vid ett möte där Regelrådet också framhöll vikten av att dessa frågor prioriteras. Regelrådet ställde även frågan varför förenklingsarbetet för statistik- och annat uppgiftslämnande i Sverige inte verkar ha kommit lika långt som i Danmark och Norge. SCB berättade bl.a. om ett projekt där företag kommer att kunna lämna uppgifter till statistik via sina egna bokföringssystem.

Kommittéer och konsekvensutredningar

Under föregående år initierades ett projekt som syftade till att förbättra kommittéernas arbete med konsekvensutredningar. Under året har en referensgrupp diskuterat hur kommittéerna tillämpar regelverket om konsekvensutredningar och om det behövs en uppdatering av kommittéhandboken (Ds 2000:1). Av diskussionerna framgick att det främst är kommittéförordningens (1998:1474) förhållande till KUF som upplevs problematiskt. Då rådets mandat inte omfattar hela innehållet i kommittéförordningen har något övergripande förslag till förändring i förordningen inte lagts. De eventuella mindre justeringar som kan behöva göras för en ökad enhetlighet mellan reglerna för konsekvensutredningar för myndigheter, departement och kommittéer tar Regelrådet vidare i sina diskussioner om regelverken. Regelrådet har fört synpunkterna vidare till relevanta aktörer inom de områden rådet verkar, bl.a. till Riksrevisionen som granskat kommittéväsendet och beredningsprocessen. Även i de projekt som Regelrådet arbetat med under året och som kan komma att medföra författningsförändringar har referensgruppens synpunkter beaktats, bl.a. vad gäller projektet om gold-plating.

Att notera

- Regelrådets exempelsamling har mottagits positivt.
- Eventuell gold-plating bör beskrivas i konsekvensutredningen.
- Det finns utrymme för att begränsa vilka ärenden som ska remitteras till Regelrådet.
- En multikriterieanalys kan vara en tänkbar modell för det framtida arbetet med konsekvensutredningar men behöver undersökas närmare. Avgörande är vilka frågor som ska ingå i en sådan analys och att det finns tydliga riktlinjer för tillämpningen.

Utbildning för bättre regelgivning

Utbildning och stöd till regelgivare

Alltsedan Regelrådet bildades har rådet arbetat med att stötta kommittéer i deras arbete med att upprätta konsekvensutredningar. Stödfunktionen har utvecklats genom åren. Genom tilläggsdirektivet har rådets stödjande funktion lyfts fram än mer. Nu omfattar Regelrådets stöd i arbetet med enskilda konsekvensutredningar även departement och myndigheter.

Under 2009 inleddes arbete med rådgivning till kommittéer som hade i uppdrag att föreslå regler på näringslivsområdet. Rådgivningen bestod då huvudsakligen av allmänna informations- och utbildningsinsatser. Vid enstaka tillfällen lämnades dock råd och stöd till enskilda kommittéer. Under 2010-2012 har stödet utökats. Regelrådet söker nu aktivt upp kommittéer och erbjuder råd i arbetet med konsekvensutredningar. En till två gånger per år anordnas särskilda kommittémöten till vilka samtliga kommittéer bjuds in. Vid dessa tillfällen informerar Regelrådet kort om sin verksamhet. Därefter ges utrymme för att ställa frågor och möjlighet att träffa andra kommittéer. Sammankomsterna är ett uppskattat sätt att utbyta erfarenheter under mer lättsamma former.

Förutom stöd i det individuella arbetet med konsekvensutredningar deltar Regelrådet i de generella utbildningar som anordnas av Tillväxtverket och Kommittéservice.

Utbildningsinsatser

Utbildning för myndigheter

Tillväxtverket håller i utbildningar riktade mot myndigheter där Regelrådet medverkar. Under 2012 har Regelrådet deltagit i fyra utbildningar som arrangerats av Tillväxtverket. På utbildningen går Regelrådet igenom de krav som ställs på en konsekvensutredning med utgångspunkt i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning (KUF) ur en företagsaspekt. Vanliga fel och brister i remitterade konsekvensutredningar uppmärksammas och tips ges på hur man kan avhjälpa bristerna. Regelrådet går också igenom några konsekvensutredningar från exempelsamlingen på rådets webbplats. Under året har utbildningen utvidgats från att informera om Regelrådets granskning till att även innefatta ett avsnitt om

myndigheternas arbete med EU-lagstiftning. Utbildningen riktar sig främst till den som inte har så stor erfarenhet av att arbeta med konsekvensutredningar. Regelrådets inslag brukar uppskattas av deltagarna.

Utbildning för kommittéer

Regelrådet deltar även i den utbildning som Kommittéservice anordnar gentemot kommittéer. Under 2012 har sex utbildningstillfällen genomförts. Regelrådets del är snarlik upplägget vid Tillväxtverkets utbildning undantaget avsnittet om EU-lagstiftning. Utbildningen som riktas till kommittéer har nyligen förlängts för att inrymma en praktisk övning med en befintlig konsekvensutredning. De kursutvärderingar som har gjorts visar att utbildningsinsatserna är uppskattade i stort och att den information som Regelrådet ger är konkret och användbar. Regelrådets medverkan är framförallt ett tillfälle att betona vikten av och innehållet i konsekvensutredningar samt att informera om Regelrådets verksamhet, särskilt vad gäller möjligheten till stöd och rådgivning i arbetet med konsekvensutredningar. Utbildningen ges i ett tidigt skede. En del utredningar har påpekat att avsnittet om konsekvensutredningar därför kan vara svårt att ta till sig eftersom utredningarna inte alltid hunnit börja titta på denna fråga. Regelrådet vill dock framhålla att det i viss mån är en fråga om prioriteringar. Arbetet med konsekvensutredningar bör finnas med i hela processen och inte komma som en pålaga i slutskedet.

Övriga utbildningsinsatser

Regelrådet har noterat en ökad efterfrågan på riktade utbildningar gentemot enskilda departement och myndigheter. Det är glädjande eftersom det visar på intresse för arbetet med regelförenkling vilket i förlängningen även bör leda till högre kvalitet på konsekvensutredningarna. Regelrådet har bl.a. på förfrågan haft en utbildning för Landsbyggsdepartementet. Vid utbildningen gavs information om Regelrådets verksamhet, de formella krav som finns på en konsekvensutredning, vanliga fel och brister som Regelrådet ser i de konsekvensutredningar som remitterats till rådet samt tips och råd om förbättringar och goda exempel. Deltagarna gav genomgående utbildningen mycket god kritik. Under nästa år kommer en likadan utbildning

genomföras för Kulturdepartementet och eventuellt också för Näringsdepartementet. Regelrådet ser positivt på att utbildning efterfrågas av departementen då det är en viktig del i att förbättra kvaliteten på konsekvensutredningar men vill samtidigt lyfta fram att rollfördelningen är något oklar. Om Regelrådet ska arrangera generella utbildningar riktade mot departement bör det tydligt framgå av rådets direktiv.

Även flera myndigheter har efterfrågat riktade utbildningar. Regelrådet har i dessa fall sökt arrangera lämpliga upplägg tillsammans med Tillväxtverket, som bär huvudansvaret för utbildning och stöd till myndigheter. Tillväxtverket har dock under hösten haft svårigheter med att avvara tillräckliga resurser och har i några fall inte kunnat delta. Regelrådet har därför genomfört riktade utbildningar mot Transportstyrelsen, Tullverket och Naturvårdsverket i egen regi. Utbildningarna har inriktats på Regelrådets erfarenheter av arbetet med konsekvensutredningar – vad rådet tittar särskilt på i sin granskning, information om vanliga brister i konsekvensutredningar och goda exempel. Sammankomsterna har varit uppskattade och det är som tidigare nämnts glädjande att insatser efterfrågas. Det kan dock vara problematiskt att enbart Regelrådet deltar vid dessa tillfällen eftersom rollfördelningen mellan Tillväxtverket och Regelrådet kan upplevas som oklar. Ansvarsfördelningen mellan Tillväxtverket och Regelrådet har belysts i Statskontorets rapport (ytterligare information om rapporten finns i kapitel 7). Till denna fråga finns det anledning att återkomma.

Under 2013 kommer riktade utbildningar att hållas för Skatteverket, Finansinspektionen och Post- och Telestyrelsen. Utbildningen för Skatteverket ska ges i samarbete med Tillväxtverket.

Stöd till enskilda kommittéer

Den enskilda rådgivningen till kommittéerna sker på ett informellt sätt och styrs främst av kommitténs önskemål men även av tiden som står till förfogande och utredningsuppdraget. I många fall har kommittéerna ett utkast till förslag och till konsekvensutredning som de önskar få Regelrådets synpunkter på. Rådgivningen utgår från bestämmelserna i kommittéförordningen (1998:1474) med tonvikt på 15 a § som hänvisar till 6 och 7 §§ KUF. Generellt rekommenderas kommittéerna att disponera konsekvensutredningen med ledning av 6 och 7 §§ KUF så att svaren på frågeställningarna blir lätta att hitta. Konsekvensutredningen och synpunkterna diskuteras vid ett eller flera möten.

Regelrådet har under året noterat att fler kommittéer än tidigare känner till Regelrådets uppgifter och har kontaktat Regelrådets kansli för rådgivning. Det är glädjande att arbetet med konsekvensutredningar uppmärksammas. En av de största utmaningarna som kvarstår är tidsfaktorn. Många gånger hinner utredningarna inte beakta Regelrådets synpunkter eftersom kansliet har kontaktats i ett alltför sent skede. Ytterligare information om resultatet av Regelrådets individuella stöd till kommittéer återfinns i kapitlet om uppföljning.

Att notera

- Det finns en ökad efterfrågan på stöd- och utbildningsinsatser vilket är positivt. Fler kommittéer har fått stöd från Regelrådets kansli och många regelgivare efterfrågar riktade utbildningsinsatser.
- Rådets roll gentemot Regeringskansliet bör förtydligas vad avser utbildning.
- För att kommittéstödet ska leda till ett så bra resultat som möjligt krävs ett visst tidsutrymme så att utredningen hinner beakta Regelrådets synpunkter.

Övning
ger
färdighet

Kontakt och kommunikation

Kommunikation och webb

Under 2012 har Regelrådet tagit fram och sjösat en ny webbplats som på ett bättre sätt tillgodoser Regelrådets behov och tydliggör rådets uppdrag. För besökaren är det också på den nya webbplatsen lättare att hitta och ladda ner rådets yttranden. Adressen till webbplatsen, www.regelradet.se, är densamma som tidigare. Den nya webbplatsen lanserades i början av april 2012 och har sedan dess haft 6 185 besökare. Regelrådets remissvar publiceras löpande på webbplatsen. Sammantaget sedan april har webbplatsens besökare gjort 30 329 nedladdningar från platsen. Under hela föregående år gjordes 28 813 nedladdningar. I genomsnitt stannar besökarna nästan sex minuter på webbsidan. På webbplatsen kan besökaren också hitta tips och råd på vad en myndighet ska beakta i sitt arbete med regelgivning. Här finns information om de stödjande insatserna som Regelrådet erbjuder och en exempel-samling med goda exempel på konsekvensutredningar. Webbplatsen innehåller även information om vad som är aktuellt på regelförenklingsområdet och vad som skrivs i media på området.

Den som är intresserad av regelförenkling kan följa och komma i kontakt med Regelrådet via Twitter. Twitterflödet är också kopplat till webbplatsen.

Under året har Regelrådet fortsatt att ge ut nyhetsbrevet Regelrätt. Publikationen utkommer månadsvis och har ca 600-700 läsare, företrädesvis personer som arbetar med regelgivning på myndigheter och departement, företrädare för näringslivsorganisationer, journalister och riksdagsledamöter. Syftet med Regelrätt är att göra Regelrådets yttranden tillgängliga för en bredare publik och att förmedla aktuella händelser på regelförenklingsområdet. Regelrätt distribueras elektroniskt och den som vill prenumerera kan anmäla sig via Regelrådets webbplats.

Många regelgivare har berömt den nya webbplatsen. Vid ett myndighetsbesök berättades att myndigheten föredrog att leta fram sina ärenden på Regelrådets webbplats eftersom det var enklare än att finna ärendet i myndighetens eget diarium.

Näringslivskontakter

Regelrådets verksamhet syftar ytterst till att skapa bättre förutsättningar för företagande. Information om företagens verklighet och upplevelser av administrativa bördor är därför central för Regelrådets verksamhet. Regelrådet besöker regelbundet olika näringslivsorganisationer för informationsutbyte. Vid dessa möten förs diskussioner om hur goda förutsättningar för företagande kan uppnås genom minskade administrativa kostnader och konsekvensutredningar. Regelrådet har under året bl.a. träffat Branschföreningen för storköksleverantörer, Kemisk-Tekniska Leverantörförbundet och organisationen Forum. Vidare träffar Regelrådet regelbundet Näringslivets Regelnämnd (NNR) för ett kontinuerligt erfarenhetsutbyte.

Regelrådet har också under 2012 träffat näringslivsorganisationer i samband med det tidigare nämnda projektet om gold-plating.

Internationella kontakter

Under 2012 har Regelrådet haft löpande kontakt med rådets motsvarigheter i andra EU-länder. För närvarande finns systerorganisationer i fyra EU-länder – Adviescollege toetsing administratieve lasten (ACTAL) i Nederländerna, Nationaler Normenkontrollrat (NKR) i Tyskland, Regulatory Impact Assessment Board (RIAB) i Tjeckien och Regulatory Policy Committee (RPC) i Storbritannien. Alla är oberoende organisationer med uppgift att granska och ge råd till respektive lands regering angående regelförenkling och minskning av företagets kostnader. Regelrådet i Tjeckien har tillkommit under året. Det är glädjande att fler länder ser vikten och behovet av ett regelråd.

Med anledning av tidigare års gemensamma skrivelser med rekommendationer till kommissionen, rådet och parlamentet träffades de fem organisationerna under våren 2012 i Bryssel för att diskutera det fortsatta arbetet med regelförenkling och en minskning av administrativa kostnader på europeisk nivå. Det resulterade bl.a. i ett möte i juni 2012 med representanter från parlamentet och rådet. Framförallt diskuterades vikten av att upprätta konsekvensutredningar

för alla förslag till gemenskapslagstiftning och inom EU:s regelgivande institutioner.

Under våren öppnade kommissionen för samråd angående det kommande arbetet med "Smart Regulation". Som ett led i kommissionens samrådsförfarande utformade Regelrådet tillsammans med sina europeiska motsvarigheter en skrivelse som överlämnades till kommissionen, parlamentet och rådet i september 2012. Skrivelsen innehåller konkreta förslag på hur EU:s institutioner på kort och lång sikt bör arbeta med regelförenkling. Exempelvis föreslås att konsekvensutredningar ska göras för varje nytt förslag och för varje led i lagstiftningsarbetet samt att näringslivet och intresseorganisationer ska involveras i större utsträckning än i dag. Vidare föreslås att ett fristående organ (s.k. watchdog) inrättas med uppgiften att genomföra en oberoende granskning av all regelgivning från EU. I skrivelsen poängteras också vikten av att sätta ett nettomål för minskningen av företagens regelbörda när det gamla bruttomålet löper ut vid utgången av år 2012. Vidare har rådet tillsammans med systerorganisationerna träffat parlamentsledamöter och rådstjänstemän för att följa upp skrivelsen vad gäller behovet av konsekvensutredningar i både parlamentet och rådet när viktiga ändringar sker av kommissionens förslag.

Under 2012 har Regelrådet deltagit vid flera seminarier kring regelförenklingsfrågor. Regelrådet har bl.a. medverkat vid två möten som arrangerats av OECD. Det ena mötet ägde rum i juni i Prag och rörde arbetet med konsekvensutredningar i Tjeckien och övriga OECD-länder. Det andra mötet inföll i juni i Berlin och behandlade bl.a. fullgörandekostnader (s.k. compliance costs). I Berlin hölls även ett seminarium under mars månad om genomförande av EU-lagstiftning. Vid detta seminarium informerade Regelrådet om den rapport om gold-plating som rådet precis påbörjat tillsammans med NNR. I september deltog Regelrådet vid ett seminarium i Lissabon arrangerat av den portugisiska regeringen i samarbete med kommissionen. Vidare har Regelrådet under november deltagit i ett DEBR³-möte i Dublin. DEBR är ett halvårsvis

återkommande möte som inkommande ordförandeskap i EU svarar för och som är ett forum för att bl.a. utbyta erfarenheter i förenklingsarbetet. Slutligen har Regelrådet i december deltagit i ett projekt som Kommerskollegium driver om utvecklingssamarbete i Ukraina. Regelrådet var särskilt inbjudna till Kiev som talare och höll i ett seminarium om rådets erfarenheter av arbetet med konsekvensutredningar.

Regelrådet har också bjudits in till alla HLG:s (kommissionens High Level Group of Independent Stakeholders on Administrative Burdens, den s.k. Stoiber-gruppen) möten som observatör och har deltagit i fyra av mötena.

³ Directors & Experts on Better Regulation

Att notera

- Det finns ett ökat intresse för Regelrådets webbplats.
- Goda näringslivskontakter ger fördjupad kunskap om hur regelförenklingsarbetet upplevs i praktiken. Samverkan ger också möjlighet till dialog om hur regelförenklingsarbetet kan förbättras ytterligare.
- Samarbete med systerorganisationer kan ge förutsättningar för bättre konsekvensutredningar i EU. Regelrådet med systerorganisationer har vid flera tillfällen framfört konkreta förslag på hur regelförenklingsarbetet i EU bör förbättras.

Allmänt om uppföljning

För att Regelrådets arbete ska bli mer effektivt och ändamålsenligt är uppföljningen av rådets verksamhet en mycket viktig del. Under 2011 fokuserades uppföljningsarbetet på mer konkreta frågor kring Regelrådets granskning och yttranden från att tidigare år framförallt ha belyst den allmänna kännedomen om Regelrådet. I föregående års uppföljning framkom att många regelgivare efterlyste tydligare yttranden från rådets sida. De önskade också att rådet skulle se sig mer som en rådgivare som fanns med under hela processen än någon som kom in och stämplade godkänt eller underkänt på slutet.

Regelrådet har tagit fasta på dessa synpunkter vid utformningen av årets uppföljning. Under 2012 har Regelrådet fortsatt att följa upp effekterna av den egna verksamheten. Dels har en enkätundersökning gjorts angående hur Regelrådets yttranden uppfattas, dels har Regelrådet tittat på effekter av genomfört stöd till kommittéer. Syftet med årets uppföljning är att finna konkreta åtgärder som kan bidra till att öka kvaliteten på konsekvensutredningar, särskilt vad gäller konsekvensutredningar från kommittéer.

Besök hos regelgivare

Regelrådet träffar regelbundet de myndigheter och departement som remitterat ärenden till rådet. Vid besöken informerar Regelrådet om sin verksamhet och de ärenden som remitteras till rådet. Det finns också utrymme för att diskutera enskilda remisser. Under året har sju myndighetsbesök genomförts. Regelrådet har bl.a. träffat Energimyndigheten, Energimarknadsinspektionen, Jordbruksverket och Skogsstyrelsen.

Hittills har Regelrådet framförallt träffat de regelgivare som remitterar många ärenden. Även de regelgivare som inte har haft så många ärenden kan dock ha ett intresse av att höra mer om Regelrådets verksamhet och få en möjlighet att diskutera enskilda ärenden. Under hösten 2012 arrangerade rådet därför ett möte med flera inbjudna myndigheter för att informera om granskningen samt ge utrymme för erfarenhetsutbyte myndigheterna sinsemellan. Totalt deltog 18 handläggare från tio myndigheter. Bl.a. deltog Arbetsmiljö-

verket, Havs- och vattenmyndigheten, Riksgälden och Socialstyrelsen. Erfarenhetsutbytet var det första i sitt slag som Regelrådet arrangerat. Deltagarna tyckte genomgående att träffen var lyckad, att det var intressant att höra Regelrådets synpunkter och att det var ett bra initiativ av rådet. Dock påpekades att tiden var något kort och att utrymmet för informationsutbyte myndigheterna sinsemellan kunde ha varit större. Regelrådet planerar fortsatta träffar av liknande slag och kommer då att ta hänsyn till framförda önskemål.

Ett besök hos Utbildningsdepartementet var planerat till mitten av december 2012 men har flyttats fram till början av år 2013. Under 2013 är även ett besök hos Arbetsmarknadsdepartementet inplanerat.

Enkäter om yttranden

Som framgår i kapitlet om särskilda projekt har Regelrådet påbörjat ett arbete med att förtydliga sina yttranden. Enkäter har därför skickats ut till de regelgivare som remitterat ett ärende i vilket Regelrådet under augusti 2012 till och med oktober 2012 bedömt konsekvensutredningen som bristfällig. De remitterande myndigheterna ombads svara på tre frågor: om det enligt regelgivarens mening framgår av yttrandet varför konsekvensutredningen bedömts som bristfällig, om det framgår i vilket avseende konsekvensutredningen borde kompletteras och slutligen om Regelrådets yttranden i något annat avseende behöver förtydligas. Till dessa frågor gavs möjlighet att ge kommentarer och ytterligare förslag på hur yttrandena skulle kunna utvecklas.

Totalt har 18 enkäter skickats ut varav 13 besvarats. Av de svar som inkommit kan bl.a. utläsas att en övervägande majoritet, 12 av 13 svarande, anser att det framgår varför konsekvensutredningen har bedömts som bristfällig och i vilket avseende konsekvensutredningen bör kompletteras för att uppnå ett godtagbart resultat. Som övriga möjligheter till förtydligande föreslås bl.a. en särskild rubrik för kompletteringar.

Att en övervägande majoritet av de insända svaren är positiva kan tyckas märkligt eftersom Regelrådet under åren har fått kritik för att rådets yttranden är för

knapphändiga och formaliserade. Enkätunderlaget är dock så pass litet att det är riskabelt att dra alltför långtgående slutsatser av de inkomna svaren. Det kan vara så att just dessa yttranden har varit särskilt utförliga. Ytterligare en anledning till de positiva svaren kan vara att en viss utveckling av Regelrådets yttranden redan skett. Regelrådet har successivt arbetat med att förtydliga sina yttranden. De yttranden som upprättas i dag har en aman disposition och ett mer fylligt innehåll än yttranden från Regelrådets inledningsfas.

Arbetet med att utveckla rådets yttranden fortsätter under 2013. Som tidigare nämnts ska kansliet utarbeta mer utförliga utkast till yttranden till föredragningen inför Regelrådet. Inkomna enkätsvar kommer därvid att beaktas. Under hösten kommer en likalydande enkät att skickas ut för att se om det har blivit någon skillnad på hur rådets yttranden uppfattas av regelgivarna. Först efter att ett större antal svar har erhållits går det att få en tydlig bild av hur Regelrådets yttranden bör utvecklas för att motsvara regelgivarnas behov så väl som möjligt.

Uppföljning av Regelrådets stöd till kommittéer

Sedan tilläggsdirektivet den 25 augusti 2011 har Regelrådets kansli lämnat enskild rådgivning till 25 kommittéer. Av dessa har Regelrådet yttrat sig över åtta ärenden. I fem fall bedömdes konsekvensutredningarna som godtagbara. De kommittéer som har fått rådgivning av kansliet uppnår således ett betydligt bättre resultat avseende rådets bedömning av konsekvensutredningarna än övriga kommittéer. Som tidigare påpekats är tidsfaktorn avgörande både för vilket stöd som kan ges och för hur stödet kan tas emot. Generellt söker många kommittéer kontakt med Regelrådets kansli i ett sent skede. Ibland är det därför inte praktiskt möjligt att hinna göra några förbättringar av konsekvensutredningen. Det handlar både om att det ska finnas utrymme för möten och diskussioner mellan kansliet och kommittén och om att utredningen ska hinna beakta synpunkterna rent praktiskt och göra de förändringar i texten som behövs. Den tid som kansliets personal har lagt ner på rådgivning till en

enskild kommitté har varierat kraftigt, från en timme till 13 timmar.

Frågan om tid handlar inte enbart om prioriteringar från kommittéernas sida. Kommittéerna måste ges möjlighet att inom sina tidsramar upprätta en konsekvensutredning av god kvalitet. Regelrådet förespråkar därför att departementen skapar tydligare riktlinjer angående upprättandet av konsekvensutredningar, både vad gäller formuleringar i direktiven och vid kontakter med departementet samt att tillräckliga resurser avsätts. I dagsläget bedöms flertalet konsekvensutredningar upprättade av kommittéer som bristfälliga av Regelrådet. Detta är därför en avgörande fråga för att nå ett bättre resultat avseende ärenden som remitteras från Regeringskansliet.

Att notera

- Regelrådets initiativ till erfarenhetsutbyte med myndigheter var uppskattat och bör genomföras kontinuerligt.
- Regelrådet arbetar med att utveckla sina yttranden.
- Kommittéer som har fått rådgivning av kansliet genomför generellt sett bättre konsekvensutredningar än övriga kommittéer.
- Tydligare riktlinjer för kommittéers upprättande av konsekvensutredningar behövs. Det gäller såväl formuleringar i direktiv som vid kontakter med departementen.

Översyn av Regelrådet och regelverket

Under 2012 har två olika granskningar gjorts som har omfattat Regelrådets arbete. Den ena är Riksrevisionens granskning av regeringens regelförenklingsarbete där Regelrådet utgör en del. Resultatet av granskningen presenterades i mars 2012 i rapporten "Regelförenkling för företag - regeringen är fortfarande långt från målet". Den andra är regeringens uppdrag till Statskontoret att utvärdera Regelrådets verksamhet. Statskontoret redovisade den 15 oktober 2012 resultatet av uppdraget i rapporten "Vad gör Regelrådet? Arbetsprocesser, roller och organisation för enklare regler". Regelrådet får genomgående positiva omdömen i de båda rapporterna samtidigt som möjligheter till utveckling lyfts fram inom vissa områden.

Riksrevisionens rapport

Riksrevisionen har under året granskat regeringens regelförenklingsarbete. Riksrevisionen lägger i sin rapport fram förslag till åtgärder som de anser bör vidtas för att stärka arbetet med regelförenkling, bl.a. anges att Regelrådets mandat är för begränsat. Riksrevisionen föreslår att rådet ska inrikta sin granskning på förslagets samlade ekonomiska effekter för företag och inte enbart hålla sig till de administrativa kostnaderna då dessa utgör en relativt sett liten del av företagens totala kostnader.

Vidare varnar Riksrevisionen för att stärka rådets stödjande roll alltför mycket, eftersom det riskerar att gå ut över den granskande delen. Regelrådet löper risk att tappa sin självständiga roll om rådet hamnar för nära dem de är satta att granska, t.ex. genom att lämna råd till dem som ska granskas.

Regelrådets kommentarer

Regelrådets granskning består som tidigare nämnts av två delar. Den ena delen handlar om att bedöma om den från administrativ synvinkel bästa lösningen för företag har valts utifrån syftet och vad man vill uppnå med förslaget. I den andra delen som utgörs av rådets granskning av konsekvensutredningen ingår en bedömning av alla kostnader och andra effekter för företag, inte bara de administrativa. Är förslagets totala ekonomiska effekter inte tillräckligt utförligt beskrivna underkänns konsekvensutredningen.

Regeringen har uttalat att de har för avsikt att ta fram en modell för att mäta andra kostnader än administrativa sådana (se avsnittet nedan om regeringens skrivelse) och har gett Tillväxtverket i uppdrag att arbeta med framtagandeprocessen.

Regelrådet ser positivt på ett sådant arbete och deltar i den referensgrupp som Tillväxtverket skapat som ett stöd i detta arbete. En sådan modell skulle rätt utformad i hög grad underlätta både för regelgivarna och för rådets granskning. Den systematiska granskning av konsekvensutredningar som Regelrådet utfört genom åren har medfört att rådet i dag besitter stor erfarenhet i dessa frågor. Om en beräkningsmodell tas fram skulle rådets mandat kunna breddas så att granskningen omfattar också andra kostnader även vid bedömningen av författningsförslaget. Det skulle dock kräva förändringar i rådets direktiv. Det bör även observeras att Regelrådets roll inte omfattar en bedömning av den politiska grunden för förslaget. Med en eventuell breddning av granskningen finns en risk att rådets yttrande skulle kunna uppfattas som utmanande av den politiska grunden.

Vad gäller den stödjande delen har Regelrådet haft problematiken med dubbla roller i åtanke vid utformningen av det stöd som ges. Det är kansliet som sköter det praktiska arbetet med stöd och rådgivning. Den kommittésekreterare som gett stöd i ett enskilt ärende får inte föredra ärendet inför rådet. Varje konsekvensutredning bedöms för sig, oberoende av om remittenten tidigare har fått stöd, deltagit i någon utbildning eller liknande. Regelrådet är medvetet om problematiken men vill inte heller överdriva de svårigheter som finns med flera roller. Den kompetens och erfarenhet som finns samlad inom Regelrådet och kansliet bör tas tillvara både för rådgivning och granskning för att nå ett totalt sett så bra resultat som möjligt vad gäller arbetet med konsekvensutredningar och regelförenkling. De utredningar som har fått stöd av Regelrådets kansli uppnår generellt ett bättre resultat vad gäller konsekvensutredningens kvalitet än övriga utredningar.

Regeringens skrivelse

Regeringen har bemött Riksrevisionens rapport med skrivelsen ”Regeringens skrivelse 2012/13:5 Riksrevisionens rapport om regelförenkling för företag”. Regeringen konstaterar att övriga kostnader redan ingår i Regelrådets granskning av konsekvensutredningen. Vidare sägs att det är ett stort problem att det saknas bra metoder för att beräkna andra kostnader. Regeringen har därför för avsikt att ta fram metoder för att beräkna sådana kostnader. Det förväntas höja kvaliteten på konsekvensutredningarna.

Vidare menar regeringen att Regelrådet inrättades som ”ett för regeringen och förvaltningsmyndigheter under regeringen rådgivande organ”. Tanken med Regelrådet har, enligt regeringen, inte varit att införa ett organ som kontrollerar regelgivaren. I skrivelsen sägs att Regelrådets kunskap inte har kommit regelgivarna till del i tillräcklig utsträckning. Som stöd för detta uttalande används konsekvensutredningarnas bristande kvalitet.

Regelrådets kommentarer

Rådet ställer sig som tidigare nämnts positivt till framtagandet av beräkningsmetoder och medverkar gärna i detta arbete.

Regelrådet har en oberoende kontrollfunktion enligt existerande regelverk. Regelrådet är förvisso ett rådgivande organ men huvuduppgiften är att självständigt granska, eller om man så vill kontrollera regelgivarens lösning vad gäller de administrativa kostnaderna och konsekvensutredningens kvalitet.

Regelrådet delar inte regeringens syn att Regelrådets kunskap inte kommit regelgivarna till del i tillräcklig utsträckning. För att nå ut till regelgivarna används flera kanaler. Regelrådet deltar i olika utbildningar och besöker kontinuerligt regelgivare. Rådet arbetar aktivt med kommunikation utåt genom sin webbplats och Twitter. Under de år som Regelrådet verkat har rådet successivt utökat sin kommunikativa sida. Regelrådet inser förvisso att rådets yttranden kan förtydligas ytterligare och att stödet beträffande konsekvensutredningar ytterligare kan utvecklas. För att underlätta för regelgivarna arbetar Regelrådet med att

utveckla sina yttranden. Se kapitlet om uppföljning för vidare information om arbetet med rådets yttranden. En avgörande faktor vad gäller brister i konsekvensutredningarna hänger samman med hur regelgivaren prioriterar arbetet med konsekvensutredningar och därmed hur mycket engagemang, tid och resurser som läggs på konsekvensutredningar. Detta avspeglas i den intervjuundersökning Regelrådet låtit genomföra och som redovisas i föregående års rapport.

I detta sammanhang vill Regelrådet framhålla att rådet i enlighet med sitt tilläggsdirektiv ökat sitt stöd till kommittéer i arbetet med konsekvensutredningar. Samtliga nya kommittéer kontaktas och erbjuds rådgivning. Det är dock ett färre antal kommittéer som senare kontaktar kansliet för att få stöd. I de fall stöd ges är det heller inte alltid att givna råd efterföljs. För att uppnå regeringens mål med regelförenklingsarbetet krävs därför också ett större engagemang och prioritering av dessa frågor bland utredare och regelgivare.

Statskontorets utvärdering

Statskontoret fick i mars 2012 i uppdrag av regeringen att utvärdera Regelrådets verksamhet. Uppdraget syftar till att öka kostnadseffektiviteten och ändamålsenligheten i regelgivningen.

Av Statskontorets rapport framgår att Regelrådets granskning av författningsförslag och konsekvensutredningar fungerar bra utifrån den inriktning som verksamheten har i dag. Statskontoret menar dock att rådets granskning skulle kunna få ett tydligare fokus genom att enbart inriktas på konsekvensutredningarna. Granskningen skulle även kunna breddas så att den omfattar fler kostnader för företag än de administrativa. Vidare anser Statskontoret att Regelrådet bör utveckla sina yttranden genom att motivera sina ställningstaganden mer utförligt än i dag.

Statskontoret konstaterar att regelgivarnas verksamhet är av olika karaktär. Därför bör Regelrådets stödjande verksamhet anpassas mer utifrån de enskilda regelgivarnas behov. Den möjlighet som en myndighet har att dra nytta av Regelrådets yttrande som en del i en läroprocess finns inte hos en kommitté, eftersom den

normalt är upplöst när rådets yttrande kommer. Statskontoret föreslår därför att Regelrådet bör överväga att införa en särskild process för granskningen av kommittébetänkanden.

Slutligen lyfter Statskontoret fram att de inte ser några avgörande oklarheter i rollfördelningen mellan Regelrådet, Tillväxtverket och Ekonomistyrningsverket. De menar dock att ansvarsfördelningen skulle bli tydligare om en av aktörerna gavs en samordnande roll. Vad gäller Regelrådets framtida organisation har Statskontoret i enlighet med sitt uppdrag inte tagit ställning till vilken form som är mest lämpad utan redogör bara kort för för- och nackdelar med olika alternativ.

Regelrådets kommentarer

I rapporten föreslås att Regelrådets granskning enbart ska omfatta konsekvensutredningen. Enligt Regelrådets uppfattning hänger granskningen av författningsförslag så intimt samman med granskningen av konsekvensutredningen att dessa delar inte kan separeras. Regelrådet har dock i närmare diskussion med Statskontoret underrättats om att det inte heller är Statskontorets uppfattning. Förslaget om avgränsad granskning bygger på de synpunkter Statskontoret tagit del av vid intervjuer med regelgivare och handlar snarast om hur Regelrådet uttrycker sig i sina yttranden. En del regelgivare upplever att det är förvirrande att Regelrådet kan tillstyrka förslaget samtidigt som konsekvensutredningen underkänns. Statskontorets förslag ska därför utläsas som att Regelrådets yttrande enbart ska innehålla ett omdöme om konsekvensutredningen.

Regelrådet ska enligt sitt direktiv ta ställning till om regler har utformats så att de når sitt syfte på ett enkelt sätt till en, relativt sett, låg administrativ kostnad för företagen. Detta krav finns inte i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning (KUF). Enligt KUF räcker det med att ha redogjort för de administrativa kostnaderna, det görs ingen bedömning av huruvida kostnaderna är rimliga eller inte. Om Regelrådet enbart ska yttra sig över konsekvensutredningen bör regelverket därför kompletteras med krav på att reglerna ska uppnå syftet på ett enkelt sätt till en låg kostnad.

Översyn av regelverket

Ovanstående rapporter och skrivelser kan komma att leda till förändringar i regelverket. Därutöver kvarstår behov av ytterligare justeringar i relevanta författningar. Regelrådet har i föregående års rapport redogjort för en del oklarheter och brister i regelverket som rådet noterat. Nedan följer en kortare beskrivning av problematiken. För en fördjupad diskussion, se Regelrådets årsrapport för år 2011.

Det omgivande regelverket

Den viktigaste författningen för arbetet med konsekvensutredningar är förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning (KUF). KUF riktar sig primärt till myndigheter och reglerar när en konsekvensutredning ska göras och vilka krav det finns på innehållet i en konsekvensutredning. För kommittéer finns bestämmelser om arbetet med konsekvensutredningar i kommittéförordningen (1998:1474) och för departement riktlinjer fastställda av Regeringskansliet. Vad gäller innehållet i en konsekvensutredning hänvisar både kommittéförordningen och riktlinjerna till KUF. Konsekvenserna ska anges på ett sätt som motsvarar 6 och 7 §§ KUF.

Utöver ovan nämnda författningar finns förordningen (2011:118) om myndigheters inhämtande av yttrande från Regelrådet och motsvarande riktlinjer för Regeringskansliet, som reglerar när och hur regelgivare ska remittera ärenden till Regelrådet.

Regelrådet har som tidigare nämnts påpekat brister i det omgivande regelverket. Även om reglerna i stort är väl utformade är det svårt att förstå varför regelgivare på olika nivåer behandlas olika. Exempelvis ska myndigheter tillämpa 4-7 §§ KUF medan andra regelgivare bara ska tillämpa 6 och 7 §§ KUF. Samma regler borde gälla för alla regelgivare. Vidare har Regelrådet uppmärksammat att det i och med att rådet numera inriktar sin granskning på enbart substantiella ändringar finns ett glapp mellan vad Regelrådets granskning ska avse och vad en konsekvensutredning enligt KUF ska innehålla. Även på denna punkt borde en ändring i KUF övervägas.

Vidare har Regelrådet uppmärksammat att rådet vid flera tillfällen fått alltför kort remisstid för att kunna behandla aktuella förslag och konsekvensutredningar. Regelgivarna har i flera fall utgått från att de 14 dagar som rådet minst ska ha för beredningsprocessen påbörjas då ärendet remitteras från regelgivaren. Det innebär att flera dagar ofta har gått innan ärendet är rådet tillhanda. Två veckor har också visat sig vara allt för kort tid för att behandla vissa ärenden, speciellt om de kommer in mellan rådets sammanträden. Regelrådet skulle därför önska att den obligatoriska remisstiden för Regelrådet förlängs till minst 21 dagar.

Möjliga förändringar

Utöver de anmärkningar Regelrådet riktat ovan finns det andra skäl att överväga förändringar i det omgivande regelverket. De utvärderingar som gjorts av Regelrådets verksamhet kan föranleda ändringar i direktiv och författningar. Det gäller särskilt om Riksrevisionens och Statskontorets förslag avseende breddning av Regelrådets granskning ska bli verklighet.

I tidigare kapitel har Regelrådet redogjort för de projekt som rådet drivit under de senaste åren. Flera av dessa projekt kan komma att kräva författningsändringar om det ska bli någon fortsättning på projekten. Vad avser projektet om gold-plating har Regelrådet överlämnat förslag på ändringar i KUF till Näringsdepartementet. Projekten om gränsvärden skulle också kunna medföra författningsändringar, vad gäller regelverket i stort såväl som remitteringsskyldigheten till Regelrådet. I dessa fall har inga konkreta författningsförslag upprättats då projekten ännu inte är avslutade.

Utifrån vad Regelrådet erfar kommer regeringen under 2013 att ta ställning till Riksrevisionens och Statskontorets utvärderingar av Regelrådets verksamhet. Därefter ska en samlad översyn av regelverket göras. I samband med översynen kommer även de projekt som kan föranleda författningsförändringar att beaktas.

Att notera

- Regelrådets arbete får goda vitsord i Riksrevisionens och Statskontorets granskning.
- Det går att förbättra regelgivarnas verktyg för att beräkna kostnader.
- Flera möjliga förändringar av såväl Regelrådets granskande verksamhet som dess organisation utreds.
- Det finns ett glapp mellan vad Regelrådets granskning enligt tilläggsdirektivet ska avse och vad en konsekvensutredning enligt KUF ska innehålla.

Slutsatser och rekommendationer

Under de fyra år som Regelrådet verkat har över 1 700 ärenden remitterats till rådet. Rådet har yttrat sig över mer än 700 ärenden. Det innebär att en bred kunskapsbas har byggts upp hos rådet. Den systematiska granskning som utförs syftar till att regelgivare ska inse vikten av att utforma författningsförslag så att administrativa kostnader för företag kan minskas. Regelrådets obligatoriska granskning sätter även press på regelgivarna att beskriva konsekvenserna av sina förslag på ett tillfredsställande sätt. Andelen tillstyrkta förslag har ökat fram till nu medan andelen godtagbara konsekvensutredningar inte har ökat i önskad omfattning. Under 2012 har rådet yttrat sig över 145 ärenden. 108 förslag har tillstyrkts medan enbart 61 konsekvensutredningar har ansetts som godtagbara. Att mer än hälften av alla konsekvensutredningar som passerar rådets granskning fortfarande, drygt fyra år efter rådets inrättande, bedöms som bristfälliga är inte acceptabelt. För att öka kvaliteten på konsekvensutredningarna krävs krafttag från samtliga inblandade aktörer.

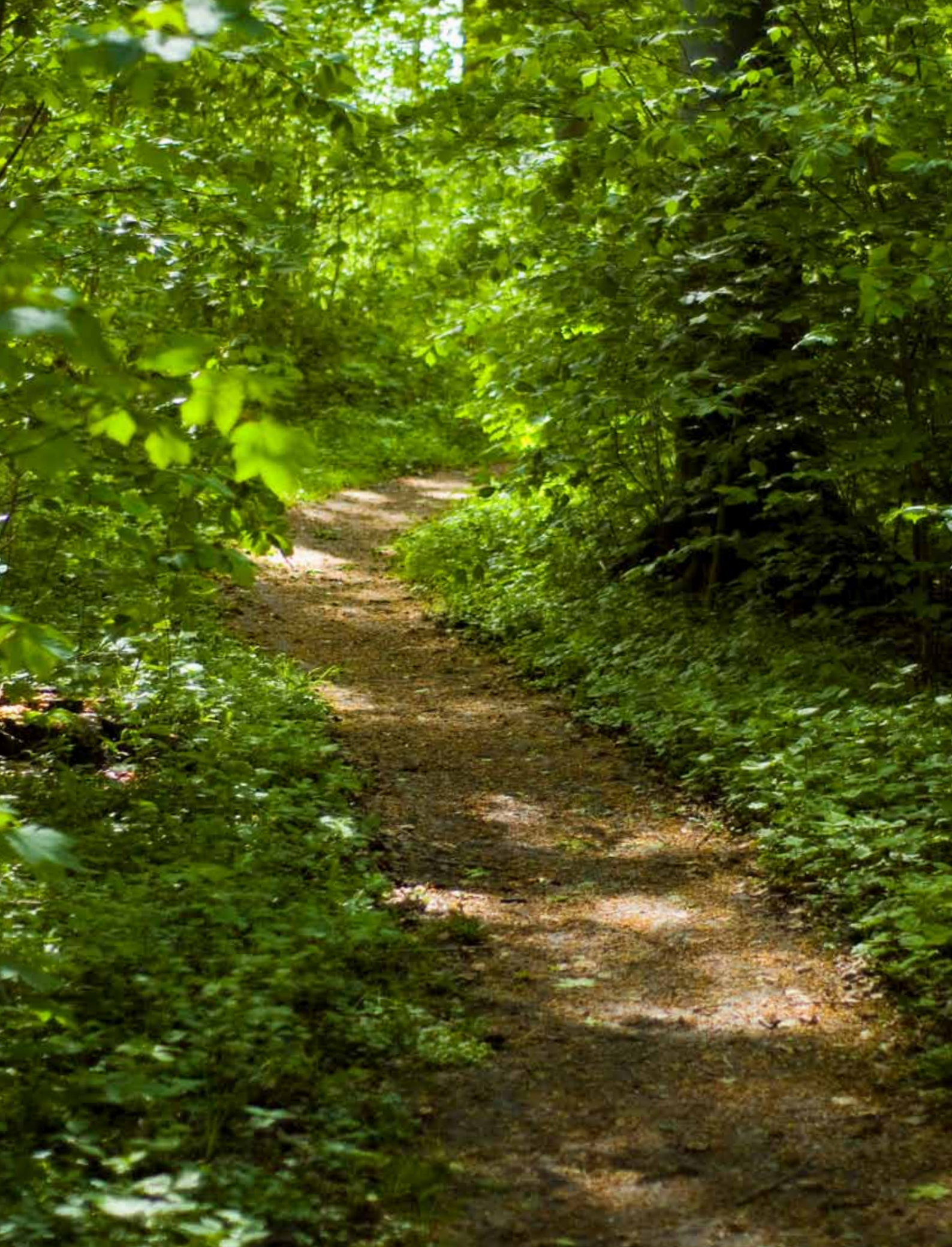
Det finns flera faktorer som samverkar för att uppnå godtagbara konsekvensutredningar. Det handlar bl.a. om prioritering, utbildning, engagemang och tid. Regelrådet utökar successivt sin stödjande roll. Under året har Regelrådet deltagit i fler utbildningar och besök än tidigare. Rådet har även utfört betydligt fler kommittéstöd sedan tilläggsdirektivet i augusti 2011 än tidigare. Stödverksamheten ger inte alltid snabba resultat men förhoppningsvis kan denna ökade aktivitet, både från Regelrådets och från regelgivarnas sida, avspeglar sig i kvaliteten på kommande konsekvensutredningar. För att utbildningen ska ge resultat krävs dock engagemang, framförallt från ledningshåll. Det handlar både om vilka signaler som ges till medarbetare och om att sätta av tillräckligt med resurser i fråga om personal och tid till arbetet med konsekvensutredningar. Regelförenklingsarbetet måste pågå kontinuerligt, det räcker inte med enstaka genomförd utbildningsinsats. För att nå resultat krävs det att synsättet genomsyrar den löpande verksamheten på alla nivåer. Regelrådet bidrar från sin sida med att ställa resurser till förfogande vad gäller rådgivning och stöd. Regelgivarna själva måste bidra med engagemang i frågan i det dagliga arbetet.

En stor del av de regler som medför administrativa bördor för företag har sitt ursprung i EU-rätt. Regelrådet följer utvecklingen inom EU noga vad gäller administrativa kostnader och konsekvensutredningar och har under åren genomfört flera projekt med EU-anknytning.

Tillsammans med sina systerorganisationer har Regelrådet framhållit för EU:s institutioner vikten av att upprätta konsekvensutredningar och att dessa håller en god kvalitet vilket i sin tur underlättar för svenska regelgivare och förhandlare. I de EU-projekt som Regelrådet bedrivit har också rådet framhållit att då EU-rätten ytterst ska tillämpas som nationell lagstiftning är det viktigt för de svenska regelgivarna att komma in i processen så tidigt som möjligt och att konsekvenserna för svenska företag belyses. När ett direktiv väl är antaget och ska genomföras finns det inte längre någon möjlighet att påverka utformningen av direktivet.

I genomförandet av EU-lagstiftning är det också viktigt att tydliggöra eventuell gold-plating i konsekvensutredningen.

Framöver finns det stora möjligheter till förändringar inom regelförenklingsområdet. Förutom det övergripande arbetet med att höja kvaliteten på konsekvensutredningar och minska krånglet för företag är även Regelrådet och närliggande aktörers verksamhet under lupp. De rapporter som Riksrevisionen och Statskontoret presenterat under året berör frågor kring Regelrådets organisation och mandat. Föreslagna förändringar kommer även kräva ändringar i omgivande regelverk. Därutöver finns intressanta möjligheter i utvecklingen av pågående projekt, särskilt vad gäller projekten om gränsvärden.

Rekommendationer

- Ta fram bättre verktyg som stöd till regelgivare för beräkning av materiella och finansiella kostnader.
- Satsa mer på utbildning på alla nivåer – departement, myndigheter och kommittéer.
- Förtydliga Regelrådets roll gentemot Regeringskansliet vad avser utbildning.
- Ledningen hos regelgivare måste engagera sig i arbetet med konsekvensutredningar. Ledningens roll är avgörande både för att entusiasmera handläggare och för att avsätta tillräckligt med resurser för arbetet med konsekvensutredningar.
- Belys effekterna av s.k. gold-plating bättre i konsekvensutredningar vid implementering av EU-baserad regelgivning.
- Se till att Europeiska rådet och parlamentet gör konsekvensutredningar vid substantiella ändringar av kommissionens förslag.

Kontakt

Hemsida	www.regelradet.se
E-post	regelradet@regelradet.se
Telefon	08-405 10 00 (vxl)
Adress	Regelrådet N 2008:05 Kv. Garnisonen 103 33 Stockholm

Regelrådet är en statlig kommitté. Regelrådet är rådgivande till regelgivaren och granskar utformningen av förslag till nya och ändrade regler som kan få ekonomiska effekter för företagen. Regelrådet tar ställning till om reglerna utformas så att de uppnår sitt syfte på ett enkelt sätt och till lägsta administrativa kostnad för företagen men ska inte ta ställning till förslagets politiska syfte. Regelrådet bedömer också konsekvensutredningarnas kvalitet.

Produktion: Regelrådet

Formgivning: Blomquist Annonsbyrå

Foto: iStockphoto, sid 45: Colourbox, framsida: Matton Collection

Tryck: Lenanders Grafiska

